

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Japonsko a Filipíny ve 2. světové válce

Japan and The Philippines in World War II

Vypracoval: Bogdan Heinz

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Sylva Martinásková, Ph.D.

Olomouc 2015

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Akademický rok: 2014/2015

Studijní program: Filologie

Forma: Prezenční

Obor/komb.: Anglická filologie - Japonská filologie (AF-JA)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PEDEKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ÍSLO
HEINZ Bogdan	Okružní 466, Orlová - Lutyn	F12945

TÉMA ČESKY:

Japonsko a Filipíny ve II. světové válce

NÁZEV ANGLICKY:

Japan and Philippines in World War II

VEDOUČÍ PRÁCE:

Mgr. Sylva Martinásková - ASJ

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem této práce je popřiblížit vztahy Japonska a Filipín ve druhé světové válce. Práce stručně nastíní situaci v Tichomoří na začátku 40. let 20. století, dále bude pojednávat o okolnostech japonského podmanění si Filipín v roce 1941 (Boj o Filipíny). Zaměří se mimo jiné na specifika okupace a činnost japonských vojensko-policejních orgánů (Kenpeitai). Bude se vnovat také okolnostem osvobození (kapitulace) a okrajově se zaměří na problémy s ním spojené, zejména na japonskou odpovědnost za válečné zločiny.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Felton, M. Japonské gestapo. Baronet. Praha. 2010

Reischauer, E.O. Dříviny Japonska. NLN. Praha. 2009

Morton, Louis. The Fall of the Philippines. Center of Military History, US Army. Washington. 1993

Hoyt, Edwin P. Japonsko Triumfuje. Naše vojsko. Praha. 2005.

Barrows, D. P. A History of the Philippines. Bobbs-Merrill Co. Indianapolis. 1905

Podpis studenta:.....

Datum:

Podpis vedoucího práce:.....

Datum:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne.....

Podpis:

Anotace

Jméno autora: Bogdan Heinz

Jméno vedoucí práce: Mgr. Sylva Martinásková, Ph.D.

Jméno fakulty – katedry: Filozofická fakulta – Katedra asijských studií

Název práce: Japonsko a Filipíny ve 2. světové válce
(Japan and The Philippines in World War II)

Podětný znak : 100317

Podětný titul použité literatury: 16

Klíčová slova: Japonsko, Filipíny, 2. světová válka, Douglas MacArthur, Masaharu Honma, Tomojuki Jamašita

Tato práce pojednává o vztahu mezi Filipínami a Japonskem za 2. světové války. Jejím cílem je popsat situaci obou stran před vypuknutím války a dále, kvůli kterým bylo souostroví před válkou kontrolováno Američany. Dále se práce zamůže na vojenské konflikty na souostroví, konkrétně vítězství japonských vojsk z roku 1942 a jejich porážku americkými silami z roku 1945. Zkoumá průběh konfliktu a také se snaží zamyslet nad důsledky jejich výsledků. Cílem práce je rovněž popsat vybraná specifika japonské okupace souostroví.

Summary

This thesis focuses on the relations between Japan and The Philippines during World War II. The aim is to describe the situation of both countries before the war and to explain the reasons why the archipelago was controlled by the Americans in the pre-war era. The thesis also describes the armed conflicts on the islands, namely the Japanese victory in 1942 and their defeat by American troops in 1945. It examines the conflicts and tries to think about the factors deciding their outcome. The thesis also aims to describe some selected particularities regarding the Japanese occupation of the archipelago.

Key words: Japan, The Philippines, World War II, Douglas MacArthur, Masaharu Honma, Tomoyuki Yamashita

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí práce Mgr. Sylvii Martináskové, Ph.D. za projevenou ochotu, užitečné rady a čas, který mi věnovala.

Obsah

Edi ní poznámka.....	9
Úvod.....	10
1 P edvále ná historie Japonska a Filipín.....	12
1.1 Japonsko p ed filipínskou kampaní	12
1.2 P edvále ná historie Filipín	14
2 P edvále ná situace a japonská invaze na Filipínách 1941	18
2.1 Situace p ed válkou.....	19
2.2 Vypuknutí války a první dny boj o Filipíny	21
2.3 První japonské výsadky	22
2.4 Hlavní vylod ní japonských sil, Lingayenský záliv	25
2.5 Hlavní vylod ní japonských sil, Lamonský záliv	27
3 Ústup obránc na Bataan a pád Filipín.....	29
3.1 Ústup na Bataanský poloostrov	29
3.2 Japonská ofenziva na Bataanu z ledna 1942.....	31
3.3 Rozhodující japonská ofenziva a pád Filipín.....	33
4 Japonská okupace Filipín 1942–1945.....	36
4.1 <i>Kenpeitai</i> a okupace Manily	36
4.2 Bataanský pochod smrti.....	37
4.3 Životní podmínky americko-filipínských vále ných zajatc na Filipínách.....	38
5 Návrat amerických sil na Filipíny.....	39
5.1 Situace v tichomo ské oblasti v roce 1944	39
5.2 Vylod ní Ameri an na Leyte a první dny boj	40
5.3 Námo ní bitva v Leytském zálivu.....	41
5.4 Pokra ování boj : severní Leyte.....	43
5.5 Pokra ování boj : Ormoc, japonský protiútok a dobytí Leyte.....	44
5.6 Obsazení ostrova Mindoro vojáky USA.....	46
6 Porážka japonských vojsk na Filipínách.....	48
6.1 Americké vylod ní na Luzonu a první dny boj	48
6.2 Boje o Manilu	50
6.3 Obsazení Bataanského poloostrova a Corregidoru	51

6.4 Pokračování boj – skupina Šinbu.....	52
6.5 Pokračování boj – skupina Šobu.....	53
6.6 Boje o jižní ostrovy a porážka japonských sil na Filipínách	54
Závěr	59
Seznam použité literatury	60

Edi ní poznámka

Pro p epis anglických, filipínských, špan lských a japonských jmen a pojm je použita eská transkripce. P eklady z cizojazy ných text jsou v bakalá ské práci do eštiny p eloženy autorem práce.

Cizí pojmy jsou uvedeny v kurzív . U jmen pro práci klí ových japonských vojenských velitel jsou p i prvním výskytu uvedeny ekvivalentní znakové složeniny. Zdroje jsou uvedeny v cita ní form SN ISO 690.

Úvod

Boje, které probíhaly na Filipínách během 2. světové války, jsou všeobecně jedním z nejméně známých. Přestože japonské obsazení ostrovů roku 1942 a následná porážka v roce 1945 měly nesporný vliv na průběh války v tichomořské oblasti, jsou boje na ostrovech často opomíjeny a v současné době jsou nám temer známých literárních prací hlavně jiná bojiště, například Saipan, Okinawa nebo Iwošima. Cílem této práce je tedy přiblížit situaci na souostroví před vypuknutím války a v jejím průběhu. Ve své práci se zaměřuji na dobývání souostroví Japonci v letech 1941 až 1942 a americké osvobození ostrovů z let 1944–1945. Krátce rovněž popisuji především dějiny Filipín a Japonska a zaměřuji se rovněž na některá specifika japonské okupace souostroví.

V první kapitole se chci zabývat především dějinami obou zemí. Popíši zejména v Japonsku po restauraci Meidži v roce 1868, nástup imperialismu a také konflikty, která země měla s Koreou, Čínou a Ruskem před vypuknutím války s USA. Považuji za důležité rovněž shrnout filipínské dějiny a objasnit důvody toho, proč bylo souostroví v předválečném období pod americkou kontrolou.

Ve druhé kapitole se chci vnovat situaci na Filipínách bezprostředně před válkou s Japonskem. Dále bych chtěl popsat vypuknutí války mezi USA a Japonskem, japonské letecké útoky na souostroví a také vylodění císařských vojáků. V této kapitole bych rovněž chtěl popsat první dny pozemních bojů.

Obsahem této kapitoly bude popis útupu vojsk obránců na Bataanský poloostrov. Dále se chci vnovat bojům na poloostrově a japonskému vítězství z roku 1942. V této kapitole se rovněž zmíním o americké porážce na ostrově Corregidor a konečnému vítězství císařských vojsk na Filipínách. Zamyslím se rovněž nad faktory, které japonské armády pomohly síly obránců porazit.

Ve čtvrté kapitole se chci zabývat vybranými specifiky japonské okupace souostroví. Považuji za důležité nejdříve krátce popsat organizaci *Kenpeitai*, která byla pověřena správou okupovaných Filipín. Popíši japonské obsazení Manily a situaci zahraničních obyvatel ve městě. Nakonec se zaměřím na Bataanský pochod smrti a zmíním se o životních podmínkách amerických zajatců v japonských zajateckých táborech.

Pátá kapitola se bude vnovat návratu vojenských sil generála MacArthura na Filipíny. Považuji za důležité nejdříve popsat situaci v tichomořské oblasti ve druhé polovině roku 1944. Dále chci popsat americké vylodění na ostrově Leyte, boje

s japonskými vojáky na ostrov a jejich porážku z prosince 1944. V této kapitole se rovněž zmíním o námořní bitvě amerických a japonských sil v Leytském zálivu a porážce japonských vojáků na ostrov Mindoro.

Šestá a poslední kapitola se bude v novat americkému dobývání Luzonu. Chci se především zaměřit na průběh bojů a bojovou strategii japonských obránců. Popíši obranu japonských skupin Šinbu a Šobu a jejich izolaci. Nakonec se chci v novat bojům na ostrovech na jihu filipínského souostroví a také se zamyslet nad důvodů, jež zapříčinily porážku japonských císařských vojsk na Filipínách.

1 P edvále ná historie Japonska a Filipín

Tato kapitola se bude zabývat p edvále nými d jinami obou zemí. P íblíží politické, společenské a hospodářské změny v Japonsku po roce 1868, bude se rovněž v novat japonskému imperialismu a teritoriální expanzi. Dále bude popisovat konflikty Japonska a íny z 19. a 20. století a také události, které vedly k japonskému útoku na Pearl Harbor 7. prosince 1941. Bude se rovněž v novat d jinám Filipín až do doby japonského útoku. P íblíží období kolonizace souostroví, 300 let španělské nadvlády a v neposlední řadě také popíše válku s USA a vysvětlí důvody, kvůli kterým se ostrovy ocitly ve 20. století pod americkou kontrolou.

1.1 Japonsko p ed filipínskou kampaní

Po átek procesu, který vedl v roce 1941 k vyhlášení války USA a následnému útoku na Filipíny, se dá vyzorovat v roce 1868. V té době byla svržena vojenská vláda tokugawského šógunátu a moci se opět oficiálně chopil císař, posmrtně znám jako Meidži. Jeho vláda s sebou přinesla nespočet politických, vojenských a vládních reforem. Japonsko, do té doby s výjimkami izolované od okolního světa, vyslalo v roce 1871 své učence na misi s cílem získání co možná nejvíce poznatků o západním světě. První hlasy, nabádající k japonské teritoriální expanzi, se začaly objevovat v roce 1873, kdy byla zvažována vojenská výprava na Korejský poloostrov. Byla však zmařena samotnými účastníky mise, ti si totiž na základě poznatků získaných na své cestě do USA a Evropy uvědomovali relativní slabost Japonska.¹

Namísto útoku na Koreu bylo rozhodnuto o výpravě na Tchaj-wan jakožto pomstu za povraždění několika desítek obyvatel souostroví Rjúkjú. Jejím důsledkem bylo uznání japonské nadvlády nad souostrovím, které bylo v roce 1879 vyhlášeno prefekturou Okinawa.² S Koreou byla podepsána v roce 1876 nová obchodní smlouva, což s sebou přineslo politické řešení mezi Japonskem a ínou, která si poloostrov nárokovala. V následujících letech se Korea stala místem mocenského boje obou států, který vyvrcholil válkou z roku 1894–1895. Ta pro vítězné Japonce znamenala jisté územní zisky i nové obchodní smlouvy, ukázala také, že modernizace japonské armády proběhla úspěšně. Přestože byli Japonci následně západními státy donuceni se v některých

¹ Reischauer, Edwin O.; Craig, Albert M., *D jiny Japonska* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012) 144.

² Reischauer, Edwin O.; Craig, Albert M., *D jiny Japonska* 145.

nov získaných území vzdát, dala se jejich dosavadní expanzivní politika považovat za úspěšnou. Japonská vláda a lid pohlíželi na vlastnictví zahraničních kolonií jako na jeden ze symbolů nového, moderního národa.³

O vliv na Korejském poloostrově a v Mandžusku však Japonsko nesoupeřilo pouze s Čínou, nýbrž také s Ruskem. To na přelomu 19. a 20. století získalo strategicky důležitý poloostrov Liaotung a dva klíčové přístavy v regionu. Jelikož navíc Rusko i Japonsko posilovaly v této společné oblasti zájmy své vojenské posádky, zdála se být válka nevyhnutelná. Oficiálně byla vyhlášena 10. února 1904 a trvala až do druhé poloviny roku 1905. Japonská expanzivní politika slavila další vítězství, válka skončila námořní i pozemní porážkou ruské armády. Přestože mírová smlouva Japonsku nepřinesla vše, co si od ní slibovalo, znamenala značné územní zisky a prakticky neomezenou kontrolu nad Koreou. Ta, nejdříve prohlášena za protektorát, byla v roce 1910 Japonci anektována.

Vítězné války s Čínou a Ruskem učinily z Japonska Západem respektovanou, silnou imperiální velmoc. Příchod éry *Taišó* v roce 1912 přinesl rozsáhlý hospodářský, společenský a technologický pokrok, díky němuž se z Japonska stal stát na stejné úrovni jako největší světové mocnosti. Pozvolna také stoupala válečná produkce. První světové války se Japonsko přímo neúčastnilo, vzešlo z ní však jako jedna z největších mocností a získalo určité nové mecké koloniální državy. Posílilo rovněž své pozice v Koreji a Mandžusku.

K dalšímu posílení japonského vlivu v Mandžusku došlo po tak zvaném Mandžuském incidentu v roce 1931. Japonská armáda vyprovokovala střet s Čínou u Jihomandžuské železnice. Císařští vojáci posléze obsadili oblast a postupovali dále směrem k Mongolsku pod záminkou ochrany vlastních zájmů a obyvatelstva v oblasti. Přestože byla japonská akce v roce 1932 komisí Společnosti národů označena za akt nepřímé agrese, vedlo to pouze k japonskému vystoupení z ní o rok později. V březnu 1932 byl v Mandžusku vyhlášen stát *Mančukuo*, který japonská vláda plně kontrolovala. V následujících letech rostl v japonské vládě vliv armádních iniciativ, země se pozvolna vzdalovala demokratickým principům a stávala se militaristickou mocností. Kvůli rostoucí politické izolaci se Japonsko začalo připravovat na totální válku.⁴

³ Mason, R.H.P.; Caiger, J.G., *A History of Japan*, Revised Edition (Tokyo: Tuttle Publishing, 1997) 266.

⁴ Duus, Peter, *The Cambridge History of Japan / Vol. 6, The Twentieth Century* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005) 112.

Přestože bylo ve druhé polovině 30. let 20. století za hlavního nepřítele Japonska považováno Rusko, vypukla v roce 1937 válka s Čínou. Konflikt, který začal jako potyčka mezi vojáky z nepřátelých stran, brzy nabral na intenzitě a japonské síly zahájily velkou ofenzivu, jejíž cílem bylo dobýt strategicky důležitá čínská města. Japonský ministr Konoje se brzy zavázal slibem zničení nacionalistické čínské vlády.⁵ Čínská vojska se na mnoha místech dopouštěla zvrstev a násilností, nechvalně proslulým se stal zejména incident v Nankingu, kde došlo ke krvavému masakru civilní čínské populace.

Konec 30. let a začátek druhé světové války Japonsku přinesl dilema. Nebylo jasné, s kým bude nejvhodnější v době narůstajícího napětí ve světovém uzavřeném spojení. Velkou roli v rozhodování hrála hrozba Ruska a strach z americké tichomořské flotily. Nakonec Japonsko, ohromeno vojenskými vítězstvími Německa, podepsalo 27. září 1940 dohodu, díky níž vznikla Osa Berlín-Řím-Tokio. To, spolu s japonským vojenským postupem na východ Asie, vedlo k ochlazení vztahů s Velkou Británií a zejména USA, které na Japonsko uvalilo hospodářské sankce. Ty nakonec vyvrcholily kompletním embargem na jakýkoliv vývoz do Japonska, když v létě 1941 čínská pozemní armáda vstoupila do Indonésie.⁶ Zem, závislá na dodávkách ropy z amerického kontinentu, se snažila s USA vyjednávat. Všechny snahy o diplomatické řešení situace však selhaly a japonská vláda se rozhodla pro válku, která začala útokem na Pearl Harbor 7. prosince 1941.

1.2 Předválečná historie Filipín

K první kolonizaci Filipín došlo zhruba před 22 000 lety. Na ostrovy se přistěhovalci dostali po souši z Asie, ostrovy byly totiž v té době ještě s kontinentem spojeny. O několik tisíc let později přišla druhá vlna imigrantů, kdy se na ostrovy pomnožili lidé z oblasti dnešní Indonésie, ale také jižní Číny. Poslední migrační vlna bezprostředně navazovala na druhou a trvala zhruba od roku 250 př. n. l. až do druhé poloviny 14. století n. l. Přistěhovalci z poslední vlny již měli bohatou kulturu, ovládali rovněž písmo a jejich život řídily primitivní správní orgány.⁷ Tito lidé pomohli vtisknout souostroví jeho specifický kulturní ráz a většina obyvatel dnešního souostroví je jejich přímými potomky.

⁵ Duus, Peter, *The Cambridge History of Japan / Vol. 6, The Twentieth Century* 126.

⁶ Reischauer, Edwin O.; Craig, Albert M., *Dějiny Japonska* 254.

⁷ Filip, Jiří, *Filipíny* (Praha: Institut zahraničního obchodu / TK – Pressfoto, 1982) 10.

Do příchodu Španělů v roce 1521 nefungovaly Filipíny jako samostatný správní celek. Územní samospráva se omezovala na tak zvané *barangaye*, které vedli náčelníci. Tyto celky však běžně sdružovaly pouze několik desítek lidí a ke spolupráci mezi jednotlivými barangayí docházelo zřídka. Různé kmeny si rovněž zachovávaly své vlastní zvyky a kulturní hodnoty Filipínců tak byly mnohem rozmanitější, než tomu bylo například v době španělské koloniální nadvlády.⁸ Přestože ostrovy díky bohatému obchodu s Asií získaly vlivu buddhismu a hinduismu, většina Filipínců nadále vyznávala animismus.⁹ Ke změně došlo až ve 14. století, kdy se na ostrovech s příchodem islámských kupců začalo šířit také pro obyvatele dosud neznámé náboženství a vznikl první vlastní územní celek, sultanát.

Zjištění existence ostrovů známým španělským mořeplavcem Fernandem Magellanem v roce 1521 započalo novou etapu v historii souostroví. Přestože samotného objevitele stál jeho krátký pobyt na ostrovech život, brzy na ostrovy zaměřily nové španělské lodě s cílem vytvořit z Filipín novou kolonii. Na souostroví Španělé rychle zavedli své náboženství a v roce 1571 prohlásili Manilu za hlavní město souostroví. Jako cíle svých aktivit na Filipínách uváděli konverzi ostrovanů ke křesťanství, ochranu obyvatel před tyrany a krutostí a hospodářskou spolupráci s Filipínci, bylo však jasné, že jsou jejich akce motivovány pro kolonizátory typickou chamtivostí.¹⁰ Povodní obyvatelé se navíc invazi nemohli účinně bránit, nebo roztroušené a nepříliš početné kmeny nemohly odolávat dobře vyzbrojeným a vycvičeným vojákům.

Po následujících 300 let upevnili Španělé svou pozici na ostrovech. Zavedení vysokých daní a využívání levné pracovní síly brzy z Filipín učinilo nejděležitější španělskou kolonii. Je však nutno podotknout, že španělskou nadvládu nad souostrovím provázely velké povstání a nepokoje. Navíc se jim nikdy nepodařilo dobýt ostrovy na jihu souostroví, kde islám vyznávající obyvatelstvo vytrvale vzdorovalo a odráželo útoky kolonizátorů. Snaha o potlačení hnutí za filipínskou nezávislost vedla k přímé cenzuře všech informací z Evropy.¹¹ Ani obsazení Manily Brity z roku 1762 a svržení španělské královny v roce 1869 neznamenal konec kolonizátorů na Filipínách.

⁸ Barrows, David P., *A History of The Philippines* (Indianapolis, Indiana: The Bobbs-Merrill Company, 1905) 89.

⁹ Filip, Jiří, *Filipíny* 11.

¹⁰ Barrows, David P., *A History of The Philippines* 110.

¹¹ Filip, Jiří, *Filipíny* 12.

Jakékoliv osvobozené tendence byly rychle potlačovány a organizátoři popravováni. Ke svržení španělské vlády na Filipínách došlo až na konci 19. století.

Revoluci z roku 1896 je možné považovat za důsledek mimo jiné otevření manilského přístavu světovému obchodu, rstem politických Filipínců a nespokojeností s pozicí duchovních a soběčích na ostrovech. Přispěl k ní rovněž filipínský vzdělanec, kteří studovali na univerzitách v samotném Španělsku. Klíčovou roli v plánování vymanění se z kolonizátorské nadvlády hrála tajná organizace *Katipunan*, jejíž členové byli ochotni riskovat pro nezávislost souostroví svůj život.¹² Španělské plány na revoluci z roku 1896 již ze začátku odhalili a tvrdili proti organizátorům zakročení, terror, jaký v zemi rozpoutali však ještě více posílil protišpanělské nálady a došlo k mohutnému povstání. V roce 1898 byla vyhlášena nezávislost a v roce 1899 založena Filipínská republika s Emiliem Aguinaldem v čele. Filipínci však netušili, že jako následek španělsko-americké války z roku 1898 připadly jejich ostrovy USA.

Americké obsazení Manily a mírové podmínky mezi Američany a Španěly vzbudily v bojovných Filipíncích nedůvěru v novému okupantovi, která brzy přerostla ve válku. Ta začala 4. února 1899 bitvou o Manilu, která skončila drtivou porážkou sil ostrovanů. V den útoku vyhlásil Aguinaldo USA válku, což později zabránilo urychlenému mírovému řešení konfliktu.¹³ Boje trvaly do roku 1902, na které partyzánské útvary však proti Američanům bojovaly mnohem déle. Sílu revolucionářů se USA podařilo zlomit už v roce 1901, kdy bylo zatčeno mnoho hlavních představitelů odporu. K míru přispěla rovněž činnost americké komise, jejíž cílem bylo přesvědčit filipínské státníky o reálných pohnutkách USA.¹⁴ V roce 1901 byla rovněž ustanovena nová vláda s americkým guvernérem v čele.

Následující roky přinesly souostroví všeobecný rozvoj a ekonomickou prosperitu. Americká politika na Filipínách se s postupem času stávala čím dál tím víc benevolentní. Hlavním důvodem se zdála být snaha o udržení co možná nejlepších obchodních vztahů se souostrovím. Pro Filipínce samotné to znamenalo postupně větší podíl ve vládě, územní samosprávu a rozhodování o svých vlastních záležitostech. V roce 1916 byla vyhlášena filipínská autonomie a Američané ostrovanům slíbili do

¹² Barrows, David P., *A History of The Philippines* 282.

¹³ Barrows, David P., *A History of The Philippines* 299.

¹⁴ Barrows, David P., *A History of The Philippines* 309.

budoucná nezávislost, což zapůsobilo jako impulz pro filipínské nacionalisty, kteří USA tlačili do co možná nejrychlejšího splnění slibu.

Americký slib dostal vážné trhliny s nástupem guvernéra Leonarda Wooda k moci. Ten dosavadní benevolentní politiku radikálně změnil a k otázce filipínské nezávislosti se stavěl zcela negativně. To podnítilo nacionalisty v čele s Manuelem Quezonem, aby volali po jeho odvolání; výsledkem však bylo zprůsvětlení opatření na souostroví, které v zemi vyvolaly hospodářskou krizi.¹⁵ Až cesta Quezona do USA přiměla Američany nastálou situaci změnit a v roce 1935 bylo vyhlášeno Filipínské společenství, v jehož čele stanul sám Quezon a jež měl fungovat až do roku 1946, na němž Filipíny získat plnou nezávislost.

Po roce 1935 začalo na ostrovech postupně docházet k rozsáhlým reformám. Protože si Spojené Státy podle ústavy z roku 1935 ponechávaly status absolutní nadvlády nad souostrovím, panovala ve filipínských politických kruzích určitá nespokojenost. K radikálnímu projevu odporu však nedošlo a země se pozvolna hospodářsky i politicky připravovala na získání nezávislosti na USA. Tento proces však byl přerušena japonskou invazí z dubna 1941.

¹⁵ Barrows, David P., *A History of The Philippines* 315.

2 P edvále ná situace a japonská invaze na Filipínách 1941

Cílem této kapitoly je nastínit situaci na Filipínách p ed vypuknutím války v roce 1941, dále se pak bude zabývat japonskými leteckými útoky na letišt obránc z prvních dn konfliktu. V neposlední ad kapitola popíše pr b h p edb žných japonských vylod ní, hlavní vylod ní a první dny pozemních boj .

(Zdroj: http://leccos.com/pics/pic/filipiny-_mapa.jpg)

2.1 Situace před válkou

Až do roku 1935 filipínská armáda jako taková neexistovala. Obranu ostrov zajišťovaly Spojené státy americké, které měly na ostrovech stálou vojenskou posádku o síle zhruba 10 000 mužů, polovinu z nich tvořili tak zvaní „Filipínští průzkumníci“.¹⁶ V roce 1935 se však začal realizovat dlouhodobý plán, jehož cílem bylo vytvořit a vyvíjet stabilní filipínskou národní armádu o síle 10 000 mužů a zálohy, které by v roce 1946 čítaly 400 000 mužů.¹⁷ Výcvik měla na starosti armáda USA, po vyškolení se na něm podíleli i Filipínci samotní. Armáda byla budována primárně pro obranné účely, nebo filipínský armádní rozpočet byl značně omezený.

S rostoucí hrozbou války v Tichomoří se rovněž začaly realizovat plány na posílení americké vojenské síly na ostrovech. Armáda USA měla na souostroví v létě 1941 zhruba 22 500 mužů, což bylo tehdejším velením považováno za nedostatečné. Žádostem o posílení filipínské vojenské osádky americké ministerstvo války zpočátku nechtělo vyhovět, později se však rozhodlo svůj postoj změnit a bránit Filipíny za každou cenu. Nedá se s jistotou říci, co tento obrat způsobilo, je však jisté, že si ministerstvo uvědomilo strategický význam ostrovů nejen jako letecké základny, ale i „pevnosti“ zabráňující Japoncům ovládnout celou oblast. Svou roli hrálo i znovujmenování Douglase MacArthura velitelem amerických jednotek na Filipínách.¹⁸

V srpnu 1941 byl urychleně schválen MacArthurův plán na posílení místních obranných jednotek. Do přístavu v Manile začaly proudit jak regimenty vojáků, tak vojenská technika všeho druhu. Začalo se také se stavbou nového letiště, které by bylo schopné pojmout nejmodernější americké letouny. Přestože byl proces značně zpomalen kvůli nedostatku zásobovacích lodí, vytíženosti amerického zbrojního průmyslu a vzdáleností Filipín od amerického kontinentu, převládal na Filipínách obecně mírný optimismus, předpokládalo se, že národní filipínské armádní divize (nově reformované pro účely efektivnější obrany) se spolu s americkými jednotkami úspěšně invazi dokážou ubránit. Na začátku války s Japonskem měla Američané na ostrovech 31 000

¹⁶ Filipínští průzkumníci, anglicky *Philippine Scouts*, byl vojenský útvar skládající se převážně z rodilých Filipínců, jimž veleli američtí důstojníci. Útvar byl součástí armády USA. Od běžných filipínských divízi se tento oddíl odlišoval zejména mnohem lepší morálkou a disciplínou, která byla dána americkým výcvikem. V bojích v letech 1941 a 1942 se tento oddíl ukázal být nejlepším oddílem, se kterým museli vojáci generála Honmy bojovat.

¹⁷ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1992) 5.

¹⁸ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1989) 31.

muž , síla filipínské armády se odhadovala na 100 000 voják schopných boje. Na ostrovech také p sobilo 12 000 Filipínských pr zkumník .¹⁹

Japonský plán okupace Filipín byl sou ástí v tšího plánu na dobytí klí ových oblastí východního Pacifiku. Úkolem souostroví dobyt byla pov ena japonská 14. armáda generálporučíka Masaharu Honmy (本間雅晴, *Honma Masaharu*), spadající pod Jižní armádu generála hrab te Hisai iho Terau iho (寺内寿一, *Terau i Hisai i*). Vzdušné krytí operace zajiš ovala 5. letecká skupina (armádní) a 11. letecká flotila (námo ní). Plán po ítal s co možná nejrychlejším vy azením leteckých sil obránc , což bylo úkolem nejen letectva Japonc , ale dobytí letiš bylo primárním cílem i prvních námo ních výsadek . Hlavní síly 14. armády se poté m ly vylodit severn a jihovýchodn od Manily a spole nými silami filipínské hlavní m sto dobyt. Následn se po ítalo s okupací Luzonu a dobytí ostrov okolo manilského p ístavu.²⁰

Japonské odhady po tu, rozmíst ní a také technického vybavení filipínských a amerických vojsk se zp tn ukázaly být shodné s realitou. Nebylo však o ekáváno, že se bude protivník vyhýbat boji a opevní se na Bataanu. P i plánování se také projevil problém koordinace pozemních, leteckých a námo ních složek – japonské námo nictvo a armáda fungovaly samostatn . Obecn však mezi Japonci panovalo p esv d ení, že filipínská kampa skon í rychlým vít zstvím, Honma proto dostal na dobytí souostroví 50 dn .²¹ Polovina jeho voják m la být po jejich uplynutí odvelena do jiných oblastí.

Americký plán na obranu Filipín existoval již mnoho let p edtím, než se obrany ostrov ujal generál Douglas MacArthur. Tv rci plánu p edpokládali, že Japonci zaúto í (bez vyhlášení války) obrovskou silou a na více místech sou asn . Nov nastálá situace na ostrovech si však vynutila jeho zm nu. Hlavním faktorem byl v tší po et voják , které obránci m li k dispozici.²² Víra Ameri an ve vít zství byla, stejn jako u Japonc , velká. Generálmajor Lewis Brereton tvrdil, že se MacArthur poté, co se dozv d l o p íjetí jeho plánu a požadavk Washingtonem, „za al chovat jako malý kluk,

¹⁹ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 50.

²⁰ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 57.

²¹ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 9.

²² P vodní americký plán na obranu souostroví po ítal výhradn s defenzívou, jednotky obránc se m ly vyskytovat výhradn na ostrov Luzon. V tší po et voják na ostrovech však dal MacArthurovi v tší volnost ohledn jejich rozmíst ní a bojového využití. Nový plán po ítal s obranou celého souostroví, zp tném dobývání ztracených pozic a obecn v tší flexibilitou amerických a filipínských sil. Plán však nakonec selhal z toho d vodu, že se úto ící japonské vojáky sílám obránc v prvních dnech v bec neda ilo zastavit a ty z p ímých st et vycházely tém vždy vít zn .

co se zrovna dozvěděl, že bude mít místo školy prázdniny.“²³ Jeho úkoly se kromě obrany celého souostroví rozšířily na:

1. podporu námořnictva při útocích na japonské zásobovací linie,
2. letecké útoky na japonské síly,
3. kooperaci s válečnými spojenci.

Ke konci listopadu 1941 bylo stále více zřejmé, že se blíží válka. Spojené státy americké přerušily veškerý obchod s Japonskem, ustala také veškerá diplomatická jednání. Nad Luzonem byla spatřena neidentifikovaná letadla. MacArthur se v Manile sešel s britskými námořními veliteli, aby diskutovali o společných válečných plánech. Den poté byla spatřena velká formace japonských lodí, mířících k Filipínám. 6. dubna byla na Filipínách vyhlášena válečná pohotovost.

2.2 Vypuknutí války a první dny bojů o Filipíny

Válka v Tichomořské oblasti začala 7. dubna 1941 překvapivým japonským leteckým útokem na Pearl Harbor. Tento předstoupil začátek série japonských destruktivních útoků na americké letectvo a vojenská zařízení na ostrovech Wake, Guam, Midway a na Filipínách. Americké válečné letectvo v Tichomoří bylo z velké části zničeno. Úspěch Japonska v počátečním období války byl obrovský, za prvních 5 měsíců císařské vojska dobyly mimo jiné Malajsko, Singapur, Šanghaj, Hong Kong, oblast dnešní Indonésie (v té době Nizozemskou kolonií) a nespočet menších ostrovů. Navíc se jim podařilo obklíčit Barmu, která byla državou Britů.²⁴ Mezi oblastmi dobytými v prvních měsících války se řadí také Filipíny.

Začátek filipínské kampaně se nesl v duchu japonské snahy o získání absolutní vzdušné nadvlády nad souostrovím. Prvním cílem se tedy stalo letiště Clark Field. První japonské bombardéry se nad letištěm objevily 8. dubna 1941 v 12:15 místního času. Z důvodu nešťastné souhry náhod, planých poplachů a chyb ve velení byla americká letadla na zemi, nebo se stíhací průhledně připravovali na start a bombardéry byly připravovány na útok na Tchaj-wan. Přibližně hodinový útok pro Američany znamenal ztrátu 50% letecké techniky na Clark Fieldu. Japonské ztráty byly minimální. Současně probíhal útok na další americké letiště na Filipínách, Iba, s podobnými výsledky jako na

²³ Cit. In.: Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 50.

²⁴ Mason, R.H.P.; Caiger, J.G., *A History of Japan*, Revised Edition 350.

Clark Fieldu. Japonské velení bylo nastálou situací potešené, nebo se císařským letcům podařilo způsobit podobné škody jako v Pearl Harboru.

Několik následujících dnů japonská letectva pokračovala v útocích na americká letiště na Luzonu. Obránci utrpěli sérii drtivých porážek, jejichž plány lze vypočítat hlavně v podobě porážky japonských leteckých sil. Důležitou roli hráli rovněž kolaboranti a nepřátelští agenti, kteří poskytli útokům cenné informace o letištích a později naváděli bombardéry na cíle.²⁵ Intenzitu útoků dokládají svědectví vojáků, kteří byli přesvědčeni o tom, že se bojuje nad jejich vlastním letištěm, avšak bomby dopadaly na letiště tisíce kilometrů vzdálené.²⁶ Úspěšná nebyla ani americká námořní základna v Cavite. 15. dubna již byly vzdušné a námořní síly obránců ve velké míře vyčerpány a císařským vojskům nic nebránilo v zahájení další fáze operace.

2.3 První japonské výsadky

První vojáci generála Masaharu Honmy se na Filipínách vylodili již 8. dubna, konkrétně na ostrov Batan na severu souostroví. Batanský výsadek, spolu se dvěma výsadbami na severu Luzonu a jedním na jihu, byl součástí předvoje hlavních sil a měl za cíl hlavně přípravu cesty pro samotnou invazi. Japonská aktivita na Batanu zůstala zpočátku Američany nepovšimnuta, neboť ostrov neměl strategický význam a počet vyloděných vojáků byl zanedbatelný.

Na Batanu však bylo letiště, ze kterého japonská letectva podporovali výsadek tzv. Tanakova oddílu. Tento útvar, pojmenovaný podle velícího důstojníka, se měl podle plánu 10. dubna vylodit u Aparri na severu Luzonu. Špatné povětrnostní podmínky přinutily útoky rozdělit své síly, tento fakt však nakonec úspěch operace neovlivnil. Oblast bránila filipínská 11. divize, která neměla dostatek vybavení, nedokázala úplně pokrýt celé severní pobřeží Luzonu a jakožto záložní divize mobilizovaná teprve v září neměla dostatečně vycvičené vojáky. Oddíl obránců přibližně pět kilometrů severně od Aparri se, navzdory rozkazu, stáhl bez vypálení jediné kulky.²⁷ Japonská vojska brzy mohli pokračovat dále do vnitrozemí, kde jejich cílem bylo obsadit Filipínami kontrolovaná letiště.

²⁵ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1994) 6.

²⁶ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 94.

²⁷ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 105.

Souasn s výsadkem u Aparri probíhal výsadek Kannoova oddílu na severu Luzonu, u města Vigan. Honmovy vojáky u Viganu však potkaly mnohem větší problémy než ty u Aparri, japonští vojáci se totiž potýkali se špatnými povtrnostními podmínkami a leteckým protiútokem Ameri an . Úto ící síly utrp ly zna né ztráty, 3 japonské lod by byly potopeny a zna ný počet voják zabit. Americké letecké síly však takto koordinovaný útok už více nepodnikly, nebo byly postupn zdecimovány japonskými nálety.²⁸

Díky okupaci města a letiš na severním Luzonu Japonci získali pevnou p du pro další operace v oblasti. Ze strategického hlediska se ale tyto vít zství ukázaly být málo významné. Letiš na Luzonu nebylo pot eba, nebo ke zni ení amerických leteckých sil na souostroví bohat sta ily operace letadel startujících z Tchaj-wanu. Úto ící vojáci se nesečkávali s odporem, který by zastavil jejich operace na delší dobu. Pozd ji bylo rozhodnuto o slou ení Tanakova a Kannoova oddílu a jeho vyslání na jih k Lingayenskému zálivu, kde se m ly vylodit hlavní síly japonské 14. armády. Na severu Luzonu z staly pouze malé osádky ur ené k obran obsazených letiš .

Poslední Luzonský výsadek, p edcházející vylod ní hlavních sil, m l za cíl dobytí města Legaspi na jihovýchod ostrova. Útok oddílu generálmajora Kimury p edcházely námo ní manévry, mající za cíl vy íst ní oblasti od nep átelských lodí. Vylod ní prob hlo bez problém , japonští vojáci se op t nesečkali s odporem obránc . Kimura poslal své vojáky dále na sever, kde došlo k prvním vážn jším st et m mezi obránci a úto níky. Filipínsko-americké síly p sobící v oblasti m ly podobné problémy jako ty na severu Luzonu, poda ilo se jim však Kimurovy vojáky pozdržet a ti se tak nemohli okamžit spojit s hlavním výsadkem.

Japonská p edb žná vylod ní se však neomezila pouze na Luzon. Relativn po etný oddíl zaúto il také na ostrov Mindanao na jihu souostroví. Cílem bylo dobytí p ístavu Davao, upevn ní pozic a posléze vyslání úto ného oddílu na ostrov Jolo.²⁹ Operace byla úsp šná, obránci se po krátkem odporu stáhli a zaujali obranné pozice v okolních horách. Za zmínku však stojí incident, kdy se Miur v oddíl dostal po palbu jediného kulometu, bránícího pláž u Davaa. Obsluhující ho eta dlouho úto ník m

²⁸ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 107.

²⁹ Útok na Jolo nebyl Japonci primárn veden jako sou ást filipínské kampan . Dobytí Jola m lo japonským voják m p ípravit „odrazový m stek“ pro pozd jší útok na ostrov Borneo. Mindanao rovn ž nebylo v centru zájmu obránc ani úto ník , hlavním cílem japonské ofenzivy byl Luzon a Manila.

vzdorovala a mnoho Japonců padlo, kulometné hnízdo však bylo vyazeno z boje
příímým zásahem od jedné z lodí bránících výsadek.³⁰

³⁰ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 113.

2.4 Hlavní vylodění japonských sil, Lingayenský záliv

Úspěch předchozích vylodění a leteckých útoků na letiště obránců podpořil očekávání i těch nejvíce optimistických strategií japonské armády. Cíle, jež si japonské velení vytvořilo, byly bez větších problémů dosaženy a operace předcházející hlavnímu vylodění proběhly podle plánu.³¹ Japonští letci měli na Filipínách absolutní vzdušnou nadvládu, mohli navíc operovat přímo z Luzonských letišť. Dobytí Davaa a jiných přístavů znamenalo, že císařské námořnictvo mohlo v oblasti volně manévrovat. Japonci tedy nic nebránilo v zahájení další fáze operace, kterou bylo vylodění hlavních sil 14. armády. Místem, kde ke hlavnímu výsadku došlo, byl Lingayenský záliv.

Nejdůležitější japonský výsadek celé filipínské kampaně išel 22. prosince 1941. Účastnily se ho hlavní síly japonské 14. armády, dohromady přibližně 43 000 mužů. Generál Honma měl k dispozici to nejlepší, co mu mohlo japonské ministerstvo války nabídnout. Jeho divize se skládaly z pěších, průzkumných i motorizovaných pluků. K dispozici měl dostatek letectva, tanky, technické sbory i různé podpůrné a speciální jednotky. Mohl také počítat s leteckou podporou z již zmíněných letišť na Luzonu a také se silnou námořní podporou.

Celá operace byla dlouho udržována v naprosté tajnosti. O válečných plánech věděla jen hrstka důstojníků, a dovoji vojáci věděli pouze, že se budou účastnit velmi důležitých operací. Mezi Japonci panoval strach z odhalení jejich plánů a napadení invazních sil už na Tchaj-wanu a jiných místech, odkud mohly vyplout útočné konvoje. Nechtěli však tímto zapříčinili stav, kdy jejich vojska žila ve strachu a nervozitě. Kvůli různým nejasnostem také došlo ke mnoha chybám v organizaci celé operace. Navzdory těmto problémům se však podařilo cestu výlovných konvojů naplánovat tak, že se v noci na 22. prosince, doprovázeny silnou námořní eskortou, sešly a zakotvily v Lingayenském zálivu. Útok první vlny byl naplánován na 5 hodin ráno.

Těbaže prozatím pro císařská vojska operace probíhala hladce, ráno s sebou přineslo další problém. Lodě, přepravující výsadkové plavidla, byly zakotveny odtud dále než se plánovalo. Výsadkové čluny kvůli tomu musely urazit delší cestu, což narušilo časový harmonogram Japonců. Útok navíc trápil vytrvalý déšť a neklidné moře, které zničit část vybavení a znemožnilo vylodění větší části tanků a vojenských

³¹ Duus, Peter, *The Cambridge History of Japan / Vol. 6, The Twentieth Century* 346.

techniky. Mo e zp sobilo také uvíznutí mnoha transportér na plážích, což ješt více narušilo asový rozvrh. Japonce navíc zasko ily palba z vysokokaliberních d l obránc .

P estože obránci o útoku v d li a oblast bránící filipínské divize byly varovány, v prvních hodinách vylod ní nebyl Japonc m kladen (až na pár izolovaných incident) efektivní odpor. Špatn vyzbrojení a vycvi ení vojáci filipínských divizí nebyli schopni výsadek odrazit ani zastavit.³² Obsazeny byly mimo jiné Ago, Bauang nebo Aringay. Japonci se snažili urychlit sv j postup, nebo si byli v domi rizika, které pro n p edstavoval charakter terénu kolem Lingayenského zálivu. Silný a koncentrovaný útok mohl císa ská vojska zatla it zp t do mo e a zhatit všechny plány. Jejich primárním úkolem proto bylo rychlé dobytí pob eží a vy íšt ní cesty do luzonského vnitrozemí.³³

K prvním vážn jším st et m došlo u Damortisu a Rosaria. V prvn jmenovaném ekala na úto níky dob e p ipravená obrana a do boj byly nasazeny dokonce i tanky.³⁴ 26. Kavalérie, bránící Damortis, byla brzy p e íslena a musela se stáhnout do Rosaria, kderé již také elilo útoku císa ských voják . Obránci nemohli dlouho elit koncentrovaným útok m ze dvou sm r a opustili také Rosario.³⁵ Japonci dobyli rovn ž Baguio, d ležitá administrativní m sto Filipín, a jiné strategicky významné místa v oblasti. Po t chto úsp ších generál Honma do asn zastavili postup svých vojsk, což ob ma stranám dalo možnost p eskupit své síly.

Japonc m se tedy poda ilo v prvních dnech vylod ní dosáhnout všech cíl , které si pro lingayenské vylod ní vyty ili. Velkým problémem se pro obránc ukázala být bojová morálka Filipínc ze záložních armádních divizí, kte í p i prvních náznacích boje asto utíkali a zp sobovali chaos v týlových jednotkách obránc . Ani hrdinský odpor 26. Kavalérie (útvar Filipínských pr zkumník) Japonce nezastavil a jediným neúsp chem úto ník byl fakt, že se jim nepoda ilo vylodit v tšinu t žkých d l a techniky.

³² Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 14.

³³ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 11.

³⁴ Obecn tankové boje na Filipínách nedosahovaly takové intenzity, jako nap íklad na evropském bojišti. Efektivnímu využití obrn ných vozidel zabra ovala lenitost filipínského terénu, obe z nep átelené strany rovn ž trp ly nedostatkem paliva. Z t chto d vod tanky nemohly mít na výsledky boj na Filipínách výrazn jší dopad.

³⁵ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 14.

2.5 Hlavní vylodění japonských sil, Lamonský záliv

Souběžně s vyloděním u Lingayenu probíhalo také vylodění v Lamonském zálivu, jihovýchodně od Manily. Tato operace měla, stejně jako výsadek na severozápadě Luzonu, vytvořit japonským vojákům předmostí pro útok na filipínské hlavní město. Úkolem byla povést 16. divize generálporučíka Susumua Morioky. Divize čítala 7 000 mužů, tedy značně méně, než útvary vyloděné u Lingayenu. I kvůli akci americké ponorky se však konvoj do oblasti dostal až 23. prosince, tedy dva dny poté, co se vylodili první vojáci v Lingayenském zálivu. Moriokovi vojáci se měli vylodit u tichých vesnic na pobřeží, konkrétně Maubanu, Atimonanu a Siainu.

Pro síly obránců bylo nasazení výsadku velmi nešťastné, nebo část vojáků byla zrovna na pochodu a v oblasti nebyla žádná díla.³⁶ U Siainu proto proběhl výsadek bez větších problémů. Vojáci se poté dali na pochod do vnitrozemí, část však byla vyslána na jihovýchod, kde se měla spojit s již zmíněným Kimurovým oddílem, který operoval u Legaspi.

Výsadek u Atimonanu také proběhl bez větších potíží. Vyloděné jednotky provedly útok ze dvou směrů a vesnice, navzdory troufalému odporu filipínských obránců, brzy padla. U Maubanu se však síly Japonců již na plážích setkaly s dobře připravenou obranou, brzy byly také napadeny americkým letectvem, které značně poškodilo jejich plavidla. Po úrputném boji se jim však podařilo Mauban dobýt.

Operace tedy proběhla úspěšně a Japonci nyní disponovali dvěma silnými předmostími, kde mohli koncentrovat své síly a odkud mohli vést útok na Manilu. Generál Honma od Moriokových vojáků tak dobrý výsledek nečekal, nebo 16. divize měla pošramocenou pověst ze svého předchozího nasazení v Číně. Její úspěch tedy byl, slovy japonského vrchního velení, „velkým překvapením“³⁷. Na rozdíl od problémů, se kterými se potýkal lingayenský výsadek, se u Lamonu podařilo rychle vylodit všechnu potřebnou techniku a díla, která byla připravena k okamžitému použití.

Klíčovým faktorem, který způsobil úspěch japonských vylodění, se zdá být lepší disciplinovanost a technologická převaha Honmových vojáků. Ti rovněž mohli těžit z letecké převahy, protože se v prvních několika dnech bojů japonským letcům podařilo ochromit filipínská letiště. Mnoho letadel obránců bylo zničeno a zbývající letouny nemohly japonské operace na pobřeží Luzonu výrazně ohrozit. Je rovněž evidentní, že

³⁶ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 138.

³⁷ Cit. in.: Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 144.

vlažná reakce obránců v i japonským p edb žným vylod ním zap í inila situaci, kdy se japonským voják m poda ilo obsadit n která d ležitá letišt na ostrov , odkud poté mohly operovat císa ská letadla a podpo it tak hlavní výsadky z bezprost ední blízkosti.

3 Ústup obránců na Bataan a pád Filipín

Tato kapitola se zabývá organizovaným ústupem vojáků pod velením generála MacArthura na Bataanský poloostrov. Popíše průběh evakuace vojsk od Lingayenu a Lamonského zálivu a dále zaujatých pozic na poloostrově. Dále se bude v novat bojů na poloostrově samotném, popíše průběh dvou japonských ofenziv a kapitulaci americko-filipínských jednotek. Na závěr se bude v novat pádu ostrova Corregidor a finální kapitulaci filipínské vojenské osádky.

3.1 Ústup na Bataanský poloostrov

Japonské úspěchy z prvních dnů bojů přesvědčily generála Douglase MacArthura o tom, že je Manila neudržitelná. Postup vojáků generála Honmy, kteří k filipínskému hlavnímu městu mířili ze dvou směrů, mohl pro vojska obránců znamenat obklíčení. Japonská vzdušná a námořní nadvláda navíc způsobila, že do oblasti nemohly doplnout americké námořní zásobovací konvoje. Filipíny byly tedy odkázány samy na sebe.

V platnost proto vešel původní plán, který počítal s ústupem obránců na Bataan a jeho obranou.³⁸ Manila byla prohlášena za otevřené město a evakuována, politici a vrchní vojenská představitelé obránců spolu se svými štáby byli umístěni na ostrov Corregidor, jižně od Bataanského poloostrova. Z Manily bylo odvezeno velké množství vojenských zásob. Za zmínku stojí fakt, že nedostatek armádních dopravních prostředků donutil obránce konfiskovat nespočet komerčních autobusů.³⁹

Pro část vojsk obránců, která čelila útoku z severu (od Lingayenského zálivu), plán počítal s postupným bráněním při pozicích, které efektivně využívaly terénní charakteristiky centrálního Luzonu, konkrétně bažiny, kopce a řeky. Vojáci měli bránit jednotlivé obranné linie po celý den, v noci potom ustoupit a obsadit další. Za ustupujícími vojáky měly jít ženijní jednotky, jejichž úkolem bylo ničit mosty a muniční sklady. V praxi vypadal ústup trochu jinak, neboť se našly některé místech japonským vojákům podařilo linii prorazit dříve, než jim obránci opustit. Na jiných místech však Honmovi vojáci narazili na tvrdý odpor a museli se přeskupit, což americko-filipínským

³⁸ Tento plán nesl kódové označení WPO-3 a jeho iniciací generál MacArthur de facto uznal, že jeho síly na Filipínách byly poraženy. Plán byl navržen již dlouho před válkou, kdy se na ostrovech nevyskytovala tak početná vojenská posádka, jak v prosinci 1941. Honmovi vojáci zabránili obráncům v realizaci nového plánu na obranu a donutili obránce k ústupu na Bataan a k taktice zdržovacích bojů.

³⁹ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 15.

útvary jim poskytl, což bylo nutné ke splnění harmonogramu operace. I přes dílčí neúspěchy a problematické zásobování se tak ustupujícím vojákům podařilo plán plnit a 28. prosince 1941 stáli na 4. obranné linii. Japonští vojáci nebyli schopni operaci obránců výrazněji narušit, utrpěli navíc nezanedbatelné ztráty.

V tomto momentu vydal velitel americko-filipínských sil na severu Luzonu, generál Wainwright, rozkaz k držení 4. linie co nejdéle bude možné. Báł se totiž, že rychlý ústup jeho jednotek zapříčiní odížení sil ustupujících z východu od Lamonského zálivu.⁴⁰ Útočící síly generála Honmy dlouho nemohli linii prorazit, aťse byly připady individuální odvahy a hrdinství obránců, když například regiment dlostelců pod velením poručíka Savoiea u Tarlacu odmítl ustoupit a svou palbou zachránil značnou část pěších filipínské 21. divize.⁴¹ Neustávající japonský tlak si však nakonec vynutil ústup obránců.

Vojáci ustupující z jihu neměli k dispozici žádné předem vytyčené obranné pozice. Jejich důležitým úkolem bylo pozdržet japonský postup, hlavním cílem však zůstal ústup kolem Manily směrem na Bataan a spojení s jednotkami ze severu Luzonu pod velením generála Wainwrighta. Terénní charakteristiky jihovýchodního Luzonu pro Japonce znamenaly, že mohli ústoupit pouze ze dvou směrů. Ústup obránců nedokázali japonští vojáci výrazněji narušit, problémy jim způsobovala také přítomnost filipínských ženijních jednotek.

Pro obránce nejdůležitější část operace nastala, kdy se oba ustupující útvary měly spojit na severovýchod od Bataanu. Japonští vojáci mohli ústup v tomto kritickém momentu narušit nebo zcela zastavit, tato šance však zůstala nevyužita. Generál Honma situaci americko-filipínským silám značně ulehčil, neboť velkou část svých vojsk poslal do Manily. Navíc v pro Američany kritický moment dal MacArthur rozkaz k tankovému protiútoků, který, přestože přinesl obráncům značné ztráty, Japonce zastavil a rozhodl o úspěchu operace.⁴² V poslední prosincový den 1941 již všechny divize obránců stály na předem určených pozicích, určených k pevné obraně Bataanského poloostrova.

Ústup obránců se zdařil a vojáci generála Honmy ho nebyli schopni výrazněji narušit. Provedení ústupných operací bylo z filipínské strany takřka bezchybné. Plně však zaaly projevit následky japonské vzdušné nadvlády. Letci generála Honmy

⁴⁰ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 15.

⁴¹ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 188.

⁴² MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 16.

mohli útočit dle libosti, velkou roli hrály také letadla fungující jako dlosteleké pozorovatelný. Rychlý ústup také pro obránce znamenal ztrátu velkého množství válečného materiálu, jehož nedostatek byl v pozdějších měsících bojů silně pociťován.⁴³ Možná největším problémem však byla bojová morálka filipínských divizí. Vojenské útvary pod velením generála Wainwrighta utrpěly před ústupem 28 000 mužů, na Bataanu již to bylo „pouhých“ 16 000. Drtivou většinu ze ztracených 12 000 tvořili dezertéři z filipínských rezervních armádních divizí.⁴⁴

3.2 Japonská ofenziva na Bataanu z ledna 1942

Na začátku roku 1942 převládala mezi japonskými vojenskými veliteli pověra, že jsou Filipíny již pevně v jejich rukou. Hlavní cíl, obsazení Manily, byl splněn, odpor obránce v oblasti potlačen. Jednotky, které ustoupily na Bataan, považoval optimisticky naladěný generál Honma za dezorganizované a poražené zbytky, neschopné efektivní bojové činnosti. Již první japonský útok na předem obsazené americko-filipínské pozice z 2. ledna však ukázal, jak moc byly odhady vrchního japonského velení mylné. Boje se protáhly až do 7. ledna a Japonci obránce donutili ustoupit jen za cenu značných ztrát. Ústup byl navíc plánovaný, neboť pozice bráněné ke 2. lednu 1942 byly obránci považovány pouze za přechodné.

Generálovi Honmovi situaci ještě více ztížila ztráta nejlepších divizí, jakými disponoval. Ty byly odveleny na Jávu. První útok na Bataanská opevnění, naplánovaný na 9. ledna 1942, měla vést nezkušená 65. brigáda, narychlo vycvičená na Tchaj-wanu. Japonské vrchní velení si touto dobou ještě plně neuvědomovalo skutečnou sílu obránce a nemohlo dobře odhadnout, s čím se budou japonské vojáky potýkat.

Už první hodiny boje ukázaly špatnou připravenost japonského útoku. Průzkum byl neadekvátní, obranné linie obránce se nacházely jinde než Honmovi vojáci očekávali, což je vystavilo navíc dlosteleké palbě. Problematické bylo také navigování vojenských útvarů a koordinace útoků v těžce nepřístupném terénu. Přesto však došlo k živým bojům a japonské vojáky naplno ukázali své odhodlání Američany porazit, když se například vrhali na barikády z ostnatého drátu, aby mohli jejich spolubojovníci projít po jejich tlech, nebo v noci infiltrovali obranné linie filipínsko-amerických obránce a prováděli záškodnickou činnost.⁴⁵

⁴³ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 15.

⁴⁴ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 190.

⁴⁵ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 270.

První fáze ofenzivy přinesla oběma stranám velké materiální i lidské ztráty. Bojová iniciativa neustále přecházela z jedné strany na druhou, územní zisky Japonců byly často vymazávány okamžitým protiútokem obránců. Císařské letectvo plně využívalo svou převahu a podnikalo nálety na filipínsko-americké pozice. Nakonec to byla filipínská 51. divize, rozmístěná na zhruba uprostřed obranných linií, která neodolala japonskému náporu a její vojáci se rozprchli. Je nutno podotknout, že v ní obsazené oblasti se útok nečekal, nebo obránci považovali oblast kolem hory Natib za nepřechodnou.⁴⁶ Přes tuto „trhlinu“ v obraně se ačli proudit japonské vojáky a linie se tak kvůli hrozbě obklíčení stala neudržitelná, bylo tedy zaveleno k ústupu. Oproti situaci z dubna 1941 však byly linie, které ustupující útvary pod neustálým tlakem ze strany Honmových vojáků. 25. ledna 1942 byly jednotky obránců na nových obranných pozicích. Jak ve své knize píše Louis Morton, generál Douglas MacArthur měl nyní v plánu bojovat „až do úplného zničení“.⁴⁷

Je nutno zmínit také japonskou snahu o útok na týlové zázemí obránců, která vyústila v lodní kolikový útvar na jihozápad Bataanského poloostrova. Tento odvážný, avšak nedostatečně připravený útok mohl rozhodnout o osudu americko-filipínských vojáků na Bataanu, jednotky generála Honmy však byly brzy odhaleny a improvizovaným útvarům obránců se je podařilo po několika dnech rozpráší, přičemž v řadách japonských vojáků za akci zaplatila životem, nebo nemohli kam ustoupit a ti jim nedovolovala vzdát se.⁴⁸ Na kterým se podařilo utéct do džungle a jejich snaha o spojení s hlavními japonskými jednotkami přivodila obráncům nemalé problémy. Ztráty, které císařští vojáci utrpěli v těchto bitvách, se ukázaly být klíčovými pro neúspěch první bataanské ofenzivy.

Japonská ofenziva na Bataanském poloostrově dne 26. ledna 1942 vstoupila do poslední fáze. Generál Honma, ve snaze nedat obráncům šanci lépe připravit nové pozice a reorganizovat se, začal bez dostatečného průzkumu a s mylnými informacemi ohledně pozic a síly americko-filipínských útvarů. Východní část linie obránců se ukázala být až překvapivě silná a Japonci byli po několika silných útocích nuceni ustoupit, přičemž bránící filipínské jednotky utrpěly pouze minimální ztráty. Císařské divize, po měsíci neustálých bojů, byly značně vyčerpany a nutně potřebovaly

⁴⁶ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 16.

⁴⁷ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 295.

⁴⁸ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 18.

reorganizaci a doplnění zásob. Na západ však vojáci 65. brigády dokázali prorazit obranné pozice neodpoaté a nedostatek nepřipravené filipínské 1. divize.

Ti, kterým se to podařilo a využili průlom k obsazení pozic v americko-filipínském týlu, po porážce ním bloudili v džungli vytvořili i silně bráněné, izolované pozice.⁴⁹ Ty pro obránce znamenaly nespočetný problém, nebo značně limitovaly možnost přísunu posil. Jejich eliminace se ukázala být značně problémová, zejména kvůli nízké viditelnosti v oblasti. Až kombinace několika faktorů (nedostatek jídla a vody, vyerpání, ztráty a obklíčovací akce obránce) po několika dnech boji donutila japonské vojáky ustoupit a pokusit se prorazit zpět americkými liniemi za hlavními Honmovými útvary. Jakkoliv byli císařští vojáci schopni způsobit obránce m citelné ztráty, sami zaplatili za svůj odvážný boj mnoha životy a ztratili také velké množství vojenského materiálu.

V prvních dnech února 1942 dospěl generál Honma k názoru, že nemůže v ofenzivě dále pokračovat. Jeho divize na Bataanu utrpěla alarmující ztráty, bojovou efektivitu útlakem pod jeho velením navíc snižoval nespočetná nemocí, se kterými se vojáci museli potýkat.⁵⁰ Bylo rozhodnuto provést kontrolovaný ústup za účelem přeskupení, odpočinku a doplnění stavu a zásob divizí. Jeho provedení vyžadovalo náročnou koordinaci a také lokální útok za účelem stažení do boje zapletených vojáků, ústup byl však úspěšný a na konci února už císařští vojáci zaujímali pozice daleko od těch držovaných vojáky generála MacArthura.

3.3 Rozhodující japonská ofenziva a pád Filipín

V průběhu března 1942 se situace na Bataanu stávala pro obránce stále více obtížnou. Kvůli nedostatku jídla se průměrně snížily na méně než polovinu, docházely léky, šířily se nemoci. Hlad často nutil vojáky spadávat zásobovací vozidla, přičemž nepomohly ani hrozby trestu smrti pro pachatele.⁵¹ Velmi špatný vliv na morálku obránce měly nesplněné sliby velení ohledně zásob a posil z USA. Možná nejhorší ránou pro běžného vojáka však byl fakt, že byl generál MacArthur 11. března evakuován do Austrálie.⁵² Velení potom převzal generál Wainwright, který však postrádal MacArthurovu popularitu. Japonské velení o problémech obránce vědělo a

⁴⁹ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 339.

⁵⁰ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 19.

⁵¹ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 372.

⁵² MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 20.

letadla shazovala propagandistické letáky, mající obránce demoralizovat. Generál Honma ke konci března připravoval definitivní útok, který měl americko-filipínské jednotky zcela zničit.

Poslední japonská ofenziva na Bataanu začala 3. dubna dlelost leteckou přípravou, která trvala pět hodin. Ta, spolu s neustávajícími leteckými útoky, obránce oslabila natolik, že byly jejich linie brzy proraženy a císařští vojáci mohli bez odporu postupovat. Velení obránce se snažilo rychle reagovat vysláním vojáků na rezervní obranné pozice, avšak stav demoralizované a poražené filipínské armády byl žalostný. Japonské úspěchy z prvních tří dnů byly značné, útvary obránce nebyly schopny klást až na výjimky efektivní odpor a územní zisky generála Honmu značně překvapily, nebo poútal, že potrvá minimálně měsíc než se mu podaří jednotky obránce zneškodnit.

Ani protiútok ze 6. dubna nedokázal japonský postup zastavit. V průběhu tří dnů dokázali Japonci plně využít průlomů, zničit dvě celé divize obránce a nastolit v řadách vojáků generála Wainwrighta naprostý chaos. Spojení mezi velením a vojenskými útvary přestalo fungovat, vyčerpaní vojáci často dezertovali nebo se schovávali v džungli.⁵³ Generál Honma plně využíval své letecké převahy, každému v tisku postupu jeho vojáků navíc předcházel intenzivní dlelost letecký útok. Vojska obránce, neschopná organizovaných akcí, byla soustavně ničena a zajímána a ani pokusy o lokální protiútoky se nedávily, nebo Japonci často dokázali jednotky rozprášit ještě předtím, než mohly protiútok podniknout.

Nastálá situace donutila velitele vojsk obránce na Bataanském poloostrově, generálmajora Edwarda P. Kinga, ke kapitulaci. Jednání vedl King se svým štábem, protijškem mu byl plukovník Nagano. Bezpodmínečná kapitulace vstoupila v platnost dne 9. dubna 1942, přestože generál Wainwright, tou dobou na ostrov Corregidor, kapitulaci zakázal.⁵⁴ Bezprostředně poté následoval nechvalně proslulý „Bataanský pochod smrti“, kde vyčerpané, hladové a nemocné jednotky obránce musely z jižního cípu Bataanu pěšky dojít až do San Fernanda, odkud byly rozvezeny do zajateckých táborů.

Přestože byly americko-filipínské síly na Bataanu poraženy, Japonci stále ještě nedosáhli jednoho ze svých hlavních cílů, a to získání kontroly nad Manilským přístavem. Bránily jim v tom nejen malé, obránci obsazené ostrůvky, ale hlavně ostrov Corregidor, kde se nacházel štáb hlavního velení sil obránce. Tato ostrovní pevnost

⁵³ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 442.

⁵⁴ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 20.

disponovala propracovanou sítí podzemních tunelů a hlavně velkým množstvím vysokokaliberních děl, které byly schopné způsobit vojskům generála Honmy velké ztráty.

Souběžně s Bataanskou ofenzivou proto probíhalo pozvolné a systematické obsazování ostrova na jih od Corregidoru a přípravu útoku na pevnost samotnou. Útok na samotnou ostrovní pevnost však proběhl až 5. května 1942, neboť musely být nejdříve připraveny vylobovací plavidla a plány generála Honmy pozdržela epidemie malárie mezi jeho vojáky.⁵⁵ Hlavní příčinou zdržení však bylo intenzivní bombardování pevnosti, jak letecké, tak z děl umístěných na jihu Bataanu. Japonci se podařilo vyadit z provozu děla obránců, zničit jejich opevnění a zcela demoralizovat posádku.

Pestože zpočátku útokem Japonci obránci zdárně vzdorovali a vyloděné útvary utrpěly až 75% ztráty, uvědomoval si generál Wainwright, že nastalé okolnosti mu dovolí bránit Corregidor pouze jeden další den. Čelil totiž hrozbě dalšího vylodění, při kterém mohli císařští vojáci vpadnout do jeho týlu, což potenciálně znamenalo ztrátu životů tisíc jeho vojáků.⁵⁶ 6. května 1942 se proto rozhodl vzdát. Den poté došlo k setkání mezi ním a generálem Honmou a byly dohodnuty podmínky kapitulace. Poslední z vojenských útvarů složil zbraně k 9. červnu a Japonci tak mohli považovat Filipíny za svou zemi. Menší organizované útvary vojáků, působící na Luzonu, se však odmítly vzdát a až do osvobození z roku 1945 podnikaly záškodnické operace.

Vítězství japonských sil na Filipínách v roce 1942 zapříčinila kombinace několika důvodů. Klíčovými faktory byla izolace souostroví a fakt, že se k nim nemohly dostat zásobovací konvoje Američanů. Významnou roli zdá se rovněž hrál nedostatek zásob a vojenské techniky, což pro obránce nejhorším důsledkem byla letecká převaha Japonců. Tím k vítězství dopomohla zejména velká početná převaha, lepší zásobování i vybavení a čerstvé posily. Důležitým faktorem se zdá být rovněž morálka filipínských vojáků, jejichž dezertace a bojová neefektivita pravděpodobně urychlila kolaps sil obránců.

⁵⁵ Morton, Louis, *The Fall of the Philippines* 525.

⁵⁶ Bailey, Jennifer L., *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II* 21.

4 Japonská okupace Filipín 1942–1945

Tato kapitola se zaměřuje na vybraná specifika japonské okupace Filipín z let 1941 až 1945. Krátce představí vznik a činnost policejního útvaru *Kenpeitai*, dále popíše okolnosti obsazení Manily v roce 1942 a situaci amerických a britských občanů v městě. Zaměřuje se rovněž na nechvalně známý Bataanský pochod smrti a zmíní se o situaci válečných zajatců na Filipínách.

4.1 Kenpeitai a okupace Manily

Jakkoliv byla válka s Japonskem na Filipínách očekávaná, její náhlý začátek znamenal pro obyvatelstvo šok. V Manile panovala nervozita, lidé hojně skupovali jídlo a oblečení, vybírali peníze z bank. Vesničané utíkali do města pod záminkou bezpečí, přičemž mnozí přechali na venkov ze stejných důvodů. Mezi lidmi panovala paranoia, často byla hlášena přítomnost nepřátelských vojáků, pozorovány byly letecké výsadky, svítilice, falešné letecké poplachy byly na denním pořádku.

První japonští vojáci do Manily vstoupili 2. ledna 1942. Obyvatelé města byli značně nervózní, neboť Honmomi vojáci po několik dní stáli na manilských předměstích a jejich úmysly byly značně nečitelné.⁵⁷ Japonské okupaci města předcházela urychlená evakuace vládních a armádních institucí. Otevřenými byly armádní zásobovací sklady, což Filipínce podnítilo k rozsáhlému rabování. Přestože byla informace o prohlášení Manily otevřeným městem šířena rozhlasem a Japonci měli možnost tuto zprávu zachytit, bylo město několikrát bombardováno.

Největší strach převládal mezi manilskými občany americké a britské národnosti. Ti s jistotou věděli, že budou brzy internováni. Přestože s nimi zpočátku japonští armádní důstojníci zacházeli dobře, s příchodem japonského vojenského etnictva *Kenpeitai*,⁵⁸ které nad městem převzalo kontrolu, se jejich situace změnila. Byli

⁵⁷ Briness, Russell, *Until They Eat Stones* (Philadelphia, Pennsylvania: J.B. Lippincott Company, 1944) 17.

⁵⁸ Vznik organizace *Kenpeitai* se datuje do roku 1881, tedy do doby, kdy Japonsko modernizovalo svůj právní, politický systém a také armádu. Japonci se při jejím formování inspirovali Západem, *Kenpeitai* vznikla jakožto kopie francouzského etnictva.⁵⁸ Jednalo se o policejní organizaci, která byla součástí japonské armády a která měla kompetence nejen v armádě samotné, ale také justici a vládě. Její vznik se navíc zdá být motivován obavami o vnitřní bezpečnost nově reformovaného státu.⁵⁸ V letech vedoucích ke druhé světové válce se z *Kenpeitai* postupně stala silná a vlivná organizace, jejíž úkoly byly potlačování protijaponských nálad v Japonsku a japonských zájmových sférách, zatýkání a vyslýchání nepřátel a rovněž správní činnost na nově dobytých územích. Práv *Kenpeitai* byla pověřena správou Filipín v roce 1942.

urychlen internováni, a už v koncentračních táborech, nebo např. univerzit San Tomas.⁵⁹

Kenpeitai brzy nastolila vládu teroru, mnoho vytipovaných občanů bylo v známo, vyslýcháno a mučeno. Jakékoliv protesty proti nově nastolenému právu⁶⁰ byly neobyčejně krutě trestány. Filipínské obyvatelstvo bylo využíváno jakožto levná pracovní síla, jehož poslušnost si Japonci vymáhali přísnými tresty.

4.2 Bataanský pochod smrti

Po kapitulaci z 9. dubna 1942 byli američtí vojáci na Bataanském poloostrově zpočátku rádi, že boje s Japonci konečně dospěly ke svému konci. Po mnoho měsíců trpěli nemocemi, nedostatkem jídla a únavou a vzdorovali protivníkovi, který byl podle etnické síly, měl mnohem lepší zásobování a vzdušnou podporu. Mezi vojáky generála MacArthura převládal názor, že s nimi Japonci budou zacházet stejně a že si zasloužili úctu a uchovali svou vojenskou čest. Jejich naděje však pohasla již několik hodin po kapitulaci.

Američtí zajatci byli Japonci donuceni vydat se na pochod napříč celým Bataanským poloostrovem. Po celou dobu pochodu jim bylo zakázáno pít, jíst i odpočívat. Pokud někdo nezvládal tempo pochodu, byl bez milosti zastelen. Vojáci jim navíc zakázáno pomáhat svým unaveným druhům, trestem byla rovněž smrt. Vyhladovělí Filipínci a Američané, trpící podvýživou, žízní a různými nemocemi, byli navíc japonskými vojáky bití a ponižováni. Jejich doprovod si často po útěle brutálně, svévolně vojáky okrádal a bil, zaznamenány byly rovněž případy pohřbení zaživa nebo s etím mečem. Pochod v závislosti na místě, kde daný americký voják kapituloval, trval přibližně až deset dní a několik tisíc vojáků ho nepřežilo.⁶¹

Po skončení pochodu byli filipínští a američtí zajatci internováni v táborech. Ani tam se však vojákům nedostalo potřebné pomoci, nebo *Kenpeitai* neposkytla poraženým vojákům potřebné léky. V průběhu války také Japonci mnohokrát zabránili vstupu pracovníků červeného kříže do táborů s internovanými členy pochodu smrti.

⁵⁹ Gunnison, Royal A., *So Sorry, No Peace* (New York: The Viking Press, 1944) 85.

⁶⁰ Japonci brzy po okupaci vyhlásili nespoutaných nařízení a zákaz, které jim měly zjednodušit řízení města. Porušení těchto nálezů se často trestalo mučením nebo popravou.

⁶¹ Bank, Bertram, *Back From the Living Dead* (Tuscaloosa, Alabama: Bertram Bank, 1945) 26.

4.3 Životní podmínky americko-filipínských válečných zajatců na Filipínách

To, v jakých podmínkách budou američtí a filipínské vojáci zajatí na Filipínách žít, nastínil již Bataanský pochod smrti. Poražení vojáci byli internováni v táborech, kde hygienická situace byla značně alarmující. Téměř všichni trpěli různými tropickými nemocemi, nedostávalo se jim vody, jídla ani léků. Byli navíc nuceni pracovat na stavbě letišť, mostů a různých budov. Čelili rovněž krutému zacházení ze strany důstojníků *Kenpeitai* i adových japonských vojáků, kteří měli za úkol je hlídat.

Tresty za sebemenší kázeňské prohřešky byly velmi písné a zahrnovaly bití, mučení, nezřídka smrt zastelením nebo stětím. Časté byly pokusy o útěk, od těch však byli Američané odrazováni výstrahou, že za každého uprchlého vojáka bude popraveno deset zajatců.⁶² Úmrtnost v táborech byla vysoká, vojáci byli navíc zcela izolováni od okolního světa a bylo jim zabráněno v získávání jakýchkoliv informací ohledně průběhu války.

V roce 1945, když už byla porážka Japonska jistá, začala *Kenpeitai* podnikat kroky, které měly zabránit osvobození zajatců. Část byla převezena do Japonska, jiní byli zavražděni, často upálením nebo zastelením. Japonci zajatcům rovněž nepřestali vydávat jídlo, což ještě více zvýšilo úmrtnost v táborech a zapříčinilo rychlejší šíření nemocí. Mnoho táborů bylo osvobozeno předtím, než k vyhlazení zajatců došlo; jiné však, zejména na pro Američany neznámých nebo odlehlých místech, byly vyvražděny a srovnány se zemí ještě předtím, než se k nim dokázali vojáci generála MacArthura dostat.

Je těžké určit, proč se japonští vojáci takto vůči svým poraženým nepřítelům chovali. Brutalita, s jakou si na Bataanu a Filipínách obecně popínali, se však dá vyzorovat i na jiných místech tichomořského bojiště a také v ěín. Je zcela zřejmé, že se japonští vojáci považovali za nadřazené vojáky ostatních zemí. Tento fakt jim pravděpodobně dovolil ospravedlnit zvrstvá, kterých se na amerických a filipínských zajatečích dopouštěli. Roli mohl hrát i komplex méněcennosti, se kterým se Japonsko potýkalo v dobách svého imperiálního růstu, a také snaha demonstrovat svou dominanci a absolutní nadvládu nad poraženým nepřitelem.

⁶² Bank, Bertram, *Back From the Living Dead* 30.

5 Návrat amerických sil na Filipíny

Tato kapitola se bude v novat první ásti vojenské operace USA z let 1944 až 1945, která m la za cíl osvobození Filipín. P íblíží situaci v oblasti Tichého oceánu v roce 1944, dále se bude v novat americkému vylod ní na Leyte a námo ní bitv , která se odehrála v blízkosti tohoto ostrova. Popíše pr b h boj a konsolidaci amerického vít zství na ostrov z konce dubna 1944. Poslední ást této kapitoly se bude v novat obsazení ostrova Mindoro.

5.1 Situace v tichomo ské oblasti v roce 1944

Rok 1944 byl po vojenské stránce pro síly Japonska zna n neúsp šný. Utrp ly porážky na všech frontách a byly pozvolna vyhán ny z obsazených oblastí. Americkým silám pod velením admirála Chestera Nimitze se da ilo dobývat japonské pozice strategií „žabích skok“, v jižní ásti tichomo ského bojišt zase vojáci generála MacArthura úsp šn zablokovali japonský pokus o dobytí Austrálie. Po dobytí Mariánských ostrov v lét 1944 disponovali Ameri ané poprvé za celou válku letišti, ze kterých mohli podnikat letecké útoky na cíle v samotném Japonsku.⁶³

V cest amerického postupu nyní stály Filipíny a Tchaj-wan. Mezi vrchními veliteli amerických ozbrojených sil se zpo átku ší il názor, že dobytí Filipín nemusí být nutn prioritou a obsazení Tchaj-wanu je k útoku na Honšú posta ující; generál MacArthur však tvrdil, že dobytí Filipínského souostroví je nutné, nebo bez n j by invaze na Tchaj-wan byla zna n riskantní. Logicky p sobil také jeho argument, že dobytí souostroví bude z ekonomického hlediska p íjateln jší, protože se nabízela možnost následné blokace Tchaj-wanu a jeho dobytí beze strát. V neposlední ad také MacArthur argumentoval tím, že vojska USA mají v í Filipínám jistou morální povinnost.⁶⁴ Nakonec bylo tedy rozhodnuto pro vojenskou operaci s cílem znovuzískání Filipín a MacArthur byl jmenován vrchním velitelem sil USA ú astnících se tohoto vojenského tažení.

Plány na znovudobytí Filipín za al generál Douglas MacArthur vytvá et tím okamžit poté, co byl 12. b ezna 1942 evakuován z ostrova Corregidor do Austrálie. Za dva roky jeho pobytu na ostrov se však situace v tichomo ském bojišti zna n zm nila. Vzdušná a námo ní p evaha byla nyní na stran Ameri an , kte í ji hojn využívali

⁶³ Anderson, Charles R., *Leyte* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1994) 3.

⁶⁴ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1993) 8.

k oslabení sil protivníka nejen na Filipínách a okolních ostrovech. Japonci, uv domující si strategickou d ležitost souostroví, posilovali obranné pozice a rozmis ovali na souostroví nové posily. Zastavení americké série vít zství v tichomo ské oblasti bylo pro Japonce také otázkou prestiže a zachování si statusu neporazitelného impéria.⁶⁵ 14. oblastní armáda generála generála Tomojukiho Jamašity (山下奉文, *Jamašita Tomojuki*) pov ena obranou, byla rovn ž modernizována. P ed za átkem kampan hovo ily americké odhady o 180 000 vojácích na Luzonu, 50 000 na ostrov Mindanao a dalších 50 000 na centrálních ostrovech (mezi které spadá i ostrov Leyte).⁶⁶ Tento po et pozd ji s p íchodem japonských jednotek z jiných ástí tichomo ského bojišt ješt narostl. Americká 6. armáda pod velením generála Waltera Kruegera, pov ena úkolem uskute nit první fázi útoku na Filipíny, ítala 212 000 muž . Útoku samotnému p edcházely rozsáhlé námo ní manévry, které m ly odvrátit pozornost japonských lodí od souostroví.⁶⁷ Stejn jako Japonci v dubnu 1941, podnikli armádní letci USA zna ný po et nálet na císa skými vojáky kontrolovaná letišt a sklady.

5.2 Vylod ní Ameri an na Leyte a první dny boj

Prvním cílem amerických voják se stal ostrov Leyte, jeden z ostrov v centru Filipín. Jeho strategická d ležitost vyplývala z p ítomnosti letištních ploch, které Ameri ané posléze mohli využít jako základny pro letecké útoky na Luzon. Ostrov byl vybrán jako ideální místo pro první výsadek také proto, protože nedisponoval tak po etnou vojenskou osádkou jako ostatní filipínské ostrovy. Japonským voják m problémy zp sobil také fakt, že na Leyte p sobící odbojové útvary pod velením plukovníka Kangleona poskytovaly Ameri an m informace o jejich rozmíst ní. Tyto útvary, zformované po americké kapitulaci z jara 1942, p i svých akcích zabily zna ný po et japonských voják a také udržovaly neustálý kontakt s MacArthurem, o emž Japonci v d li, ale nikdy této komunikaci nedokázali zabránit.⁶⁸ Americká 6. armáda se také mohla spolehnout na podporu po etné 7. flotily, která m la úkol zajistit námo ní a ze svých letadlových lodí také vzdušné krytí operace. Operace tak velkého rozsahu s sebou rovn ž p inášela nespo et logistických obtíží, kterým museli ameri tí plánova i elit.

⁶⁵ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 196.

⁶⁶ Anderson, Charles R., *Leyte* 7.

⁶⁷ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* (Washington, D.C.: Center of Military History, 2005) 44.

⁶⁸ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 18.

Útok na Leyte byl naplánován na 20. října 1944. Předcházely mu akce lodí, mající za cíl odminování trasy vylovacího konvoje, a také operace „USA Rangers“ (speciální bojový útvar) ze 17. října, jejichž úkolem bylo obsazení tří menších ostrůvků v Leytském zálivu.⁶⁹ Rangers poté na svých pozicích umístili navigační svítilny, kterými se posléze konvoj řídil. Samotné vylodění proběhlo ve stanoveném čase a bez větších problémů, jednotkám útočnické však situaci značně zjednodušilo intenzivní bombardování pobřeží, které provedl jejich námořní doprovod. Americkým vojákům se rychle podařilo vytvořit a opevnit předměstí, bylo tedy možné na břeh dostat také těžkou techniku a vojenské zásoby. Brzy byla situace na plážích natolik bezpečná, že dovolila vstoupit na filipínskou půdu také generálovi MacArthurovi, který posléze avizoval svůj návrat rádiovou zprávou filipínskému obyvatelstvu.⁷⁰ Brzy po vylodění Američané dobyli také své primární cíle prvního dne útoku, jimiž bylo mezi jinými letiště Tacloban a město Palo.

Pestože po americkém bombardování nebyly japonské síly schopny koordinovat své akce, jejich obrannáinnost způsobila některým americkým útvarům nemalé problémy. Vylovací plavidla 24. divize byly například zasaženy palbou japonského dělostřelectva, které jim několik dokázalo potopit a zabít přitom velitele pluků.⁷¹ Jinde útočníci narazili na dobře bránné nepřátelské bunkry, k dobytí kterých bylo potřeba palebné podpory lodí, kotvicích v Leytském zálivu. Na jiných místech útočnickým jednotkám naopak přál štěstí – kótu 552, dominantu oblasti, se podařilo dobýt takřka beze ztrát, přičemž, pokud by byl v době útoku obsazen japonskými vojáky, mohli útočníci podle amerických odhadů přijít až o 1 000 vojáků.⁷² Obecně byl první den dobývání Filipín pro vojáky japonské armády značně neúspěšný.

5.3 Námořní bitva v Leytském zálivu

Již dlouho před začátkem druhé filipínské kampaně si japonské velení uvědomovalo, že pokud chce útočnický odrazit, bude muset invazi zastavit v samotném zárodku. Za účelem rychlého zničení invazních vojsk proto v okolí souostroví přispěla početněná flotila jak bitevních lodí, tak lodí schopných nést letadla. Americké námořnictvo, působící v oblasti, mělo primárně bránit vylovací plavidla. Pokud by se

⁶⁹ Anderson, Charles R., *Leyte* 12.

⁷⁰ Anderson, Charles R., *Leyte* 12.

⁷¹ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 68.

⁷² Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 72.

však naskytla p íležitost k útoku na plavidla japonského námo nictva, m li ameri tí admirálové tuto šanci využít.⁷³ Na situaci, která nastala po 20. íjnu 1944, japonské námo nictvo promptn reagovalo a vyslalo své lod k Leytskému zálivu s cílem zni it doprovodný konvoj Ameri an a rozprášit vylod né jednotky.

K prvnímu námo nímu kontaktu mezi ob ma znep átelenými stranami došlo 23. íjna 1944, kdy americké ponorky potopily dva japonské k ížníky. V následujících dnech pak neustále docházelo ke st et m jak na mo i, tak ve vzduchu, když japonské letadla startující jak z lodí, tak z letiš na Leyte úto ily na vylod né jednotky a americká plavidla. Útoky japonských bombardér však byly neustále odráženy a s postupem asu se japonské nálety stávaly pro americká plavidla ím dál menší hrozbou. Na mo i se japonské lod pokoušely vmanévrovat ást americké flotily do lé ky, jejich zám ry však zma ily chyba japonského admirála Kurity, který v pro Ameri any kritickým momentu zavelel k ústupu. To dovolilo americkým námo ní m silám zformovat se a zaúto it. Výsledek bitvy byl pro Japonce katastrofou. Ztratili 26 lodí, v etn letadlových a t žkých bitevních. Ameri ané p íšli o 6 plavidel.⁷⁴

Námo ní bitva, nejv tší ve 2. sv tové válce, pro Japonce znamenala ztrátu velkého množství lodí flotily, která p estala být nebezpe ným bojovým útvarem. Je však nutné podotknout, že kdyby admirál Kurita nevydal rozkaz k p eskupení sil a pokračoval v útoku sm rem k Leyte, mohla nejen bitva, ale celé americké vylod ní dopadnout jinak. Sami Ameri ané tvrdili, že japonské rozhodnutí muselo být dílem všemohoucího Boha.⁷⁵ Bitva vešla do historie také proto, že v bec poprvé Japonci sáhli k taktice sebevražedných leteckých útok . Útoky *tokubecu kógekítai*⁷⁶ byly pro americké vojáky novinkou, která je šokovala a p edstavovala závažný problém, nebo proti nim neexistovala ú inná obranná strategie. Ani tato taktika však Japonc m nep inesla kýžené vít zství. Navzdory drtivé námo ní porážce však generál Jamašita nepolevil ve své snaze Ameri any na Leyte zastavit a na ostrov mí ily zna né množství pozemních posil.⁷⁷

⁷³ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 90.

⁷⁴ Anderson, Charles R., *Leyte* 19.

⁷⁵ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 222.

⁷⁶ Zná m jší jako *kamikaze* (tento termín zavedly západní zem a v Japonsku ve 2. sv tové válce nebyl používán), jako *tokubecu kógekítai* se ozna ovaly jednotky japonských sebevražedných letc . Úkolem t chto pilot bylo zaúto it na plavidla nep ítele svým letadlem, zpravidla plným výbušnín, a ob tovat p ítom sv j život.

⁷⁷ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 94.

5.4 Pokračování bojů : severní Leyte

Neustálý přísun japonských posil představoval pro americké vojáky pod velením generála MacArthura značné nebezpečí. Protože zpočátku na Leyte nemohly fungovat početnější americké stíhací útvary, neměla žádná ze stran definitivní leteckou převahu. Američané proto nemohli japonské konvoje s posilami napadnout v takové míře, aby Japanečtí plány výrazněji narušili. Letiště u Taclobanu bylo navíc neustálým cílem japonských náletů, kvůli kterým nemohli američtí stíhači podporovat pozemní jednotky. Tato relativní rovnováha leteckých sil trvala až do 6. listopadu, kdy se poměr leteckých sil definitivně změnil ve prospěch USA.⁷⁸

Na konci října 1944 již japonské síly na Leyte přišli o značnou část kontrolovaného území. Boje se vyznačovaly japonskou zarputilostí a odhodlaností Američanů. Američtí elitní vojska zase museli improvizovat a vymýšlet nové taktiky boje proti nepříteli dobře ukrytému a znajícímu místní terén. Rozhodujícím faktorem se však ukázala být technologická převaha útočníků, kvůli které, ve spojení se zarputilým odporem svých vojáků, Japonci utrpěli obrovské ztráty. Jen při jednodenním pochodu v Leytském údolí na severu ostrova dokázala americká 24. divize zneškodnit téměř 3 000 obránců, což je bezmála stejný počet vojáků, jaký MacArthurovy síly ztratily za celou dobu dobývání Leyte.⁷⁹ Také na jiných místech, například u letiště Buri, japonská neochota ustoupit a tvrdší snaha zastavit vojáky USA stála mnoho císařských vojáků život.

V listopadu 1944 bojové operace vojsk generála MacArthura vstoupily do nové fáze. Hlavním cílem byl přístav Ormoc, dříve žitý město na západě Leyte kontrolované Japonci. 6. armáda měla zaútočit ze dvou směrů, pomocí útvarů útočících ze severu měla za úkol postupovat podél severního pobřeží Leyte a poté se odvrátit na jih do vnitrozemí. Protože se americké síly na severu ostrova nesetkaly s vážnějším odporem císařských vojáků, mezi americkým velením panovaly obavy z možného námořního výsadku Japonců.⁸⁰ Tyto obavy se však nenaplnily a američtí vojáci proto pokračovali na jih, kde se setkali s tuhým odporem obránců.

V cestě postupu 6. armády stál systém opevnění, který později američtí vojáci pojmenovali *Breakneck ridge*.⁸¹ Šlo o systém vzájemně propojených japonských pozic

⁷⁸ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 99.

⁷⁹ Anderson, Charles R., *Leyte* 15.

⁸⁰ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 209.

⁸¹ Ve volném překladu „Krkolomný hřeben“.

ve špatně přístupném, hornatém terénu. Jeho zdolání činilo vojákům USA nemalé problémy, nebo nebojovali pouze s dobře opevněným nepřítelem, ale také po asím. V listopadu 1944 se přes Filipíny přehnalo několik tajfunů. V bojích se hojně využívaly plamenomety a granáty, velkou roli hrála také dostatečná letecká podpora. Japonští vojáci, přes den pálící na postupující americké jednotky ze skrytých pozic, v noci podnikali živé protiútoky. O několik dní se vedly boje až do druhé poloviny prosince, kdy nakonec obrana obránců zkolabovala.

Boje v hornatém terénu dlouhou dobu neměly jednoznačného vítěze a jamašitovými vojákům se dlouho dařilo zdržovat americký postup. Obě strany se potýkaly s problematickým zásobováním, stejně jako nemožností nahradit vyčerpané vojáky prvními silami. Situaci navíc ztěžovaly vytrvalé deště. Jamašitovi vojáci se dokázali Američanům ubránit, protiútoky jeho vojáků však vítězství Japonců nepřinesly. Vojska USA brzy zahájila novou ofenzivu, při které dokonala obchvat oblast bránící japonské divize. V těchto bojích se vyznamenal zejména pluk pod velením amerického plukovníka Clifforda, který operoval za japonskými obrannými liniemi. Cliffordovi vojáci opakovaně odrazili japonské útoky a sami útočili, při čemž způsobili Japoncům značné ztráty a zjednodušovali situaci americkým vojskům jinde na frontě.⁸²

5.5 Pokračování bojů : Ormoc, japonský protiútok a dobytí Leyte

Souběžně s ofenzivou ze severu Leyte se připravovali Američané ofenzivu také z jihu, podél západního pobřeží ostrova. Primárním cílem bylo dobytí přístavu Ormoc, který byl důležitým japonským zásobovacím centrem a klíčovým obranným bodem.⁸³ Zpočátku však byly americké přípravy značně zpomaleny absencí dostatečného množství vojáků a vojenského materiálu a až přísun záloh dovolil Američanům začít se připravovat na samotný útok.⁸⁴ Japonci však na nastálou situaci zareagovali protiútokem, který začal 23. listopadu 1944. Japonská 26. divize, která se na Leyte dostala teprve pár dní předtím, se snažila útokem zatlačit zpět za každou cenu a opakovaně na MacArthurovy vojáky útočila, při čemž vyčerpala podstatnou část své bojové síly.

⁸² Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 232.

⁸³ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 233.

⁸⁴ Anderson, Charles R., *Leyte* 25.

Prorazit americké linie se jí však ani po nkolikadenních bojích nepodařilo a ke 2. prosinci byly pozice frontových linií nezměněny.⁸⁵

Po vyerpání japonských sil převzali Američané bojovou iniciativu a začali na císařské síly vyvíjet neustálý tlak. Japonští vojáci museli uplatnit inovátorských taktik.⁸⁶ Porážku japonských sil na jih od Ormocu urychlil námořní výsadek americké 77. divize ze 7. prosince jižně od místa, kvůli kterému se vojáci generála Jamašity ocitli v obklícení. Odpor japonských vojáků znatelně ztrácel na intenzitě a s výjimkou místa Camp Downes, kde před válkou sídlila filipínská policie, císařští vojáci nedokázali útočícím americkým silám dále vzdorovat. 77. divize dobyla Ormoc 10. prosince, přičemž boje ve městě samotném byly velmi tvrdé a všichni japonští obránci padli.⁸⁷ Divize poté postupovala dále na sever a znatelně se přiblížila silám, které postupovaly z opačného směru mimo jiné přes již zmíněnou „Breakneck Ridge“.

Mezi oběma celky se nyní nacházelo poslední organizované ohnisko japonského odporu. Postup MacArthurových vojáků útočících ze severu byl značně zpomalen zarputilým odporem obránců a také obtížným terénem, který znemožňoval vést v tísň koordinované útoky. Byli to tedy vojáci USA postupující od Ormocu, jejichž bojové nasazení mělo dokonat spojení obou útvarů a dokonit tak velký obklíčovací manévř, který začal v listopadu 1944. Po nkolikadenních bojích o tžce opevněnou japonskou pozici zhruba dva kilometry na sever od místa, přičemž se vyznamenal jeden z kapitánů americké 305. pěchoty tak, že za své zásluhy obdržel Medaili cti (nejvyšší americké vojenské vyznamenání)⁸⁸, byl odpor Jamašitových vojáků zlomen a postupujícím americkým vojákům již nebyli Japonci schopni efektivně uplatnit. 18. prosince bylo dobyté letiště Valencia (10 km na sever od Ormocu) a 21. prosince 1944 došlo ke kontaktu obou amerických útvarů a dokonání obklíčovacího manévř.

Za zmínku však stojí japonský protiútok, který proběhl ještě před dobytím Ormocu, a to 6. prosince 1944. Toho dne nkolik set japonských parašutistů přistálo v burauenské oblasti a spolu s regulárními jednotkami japonské armády a vojáky přepravovanými leteckými transporty zaútočili na nkolik letišť, které americká vojska dobyla v říjnu. Přestože se Japonci dokázali zmocnit amerických zbraní a opakovaně útočili na pozice bráněné narychlo sestavenými útvary, nedokázali dosáhnout

⁸⁵ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 266.

⁸⁶ Problémy Jamašitovým vojákům způsobila zejména ta, kdy se nkolik obojživelných amerických tanků vylodilo za jejich liniemi a svou palbou podporovalo útočící pěchotu. Tato akce vnesla do japonských řad zmatek a strach, neboť se vojáci neměli jak tomuto útoku bránit.

⁸⁷ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 235.

⁸⁸ Anderson, Charles R., *Leyte* 28.

výraznějšího úspěchu. Příchod amerických posil a útok na Ormoc Japonské vojáky donutil 11. prosince ustoupit. Američané sice ztratili určité množství vojenských zásob a také několik letadel zničených na zemi, především vodní cíl, tedy významně narušit americké operace na Leyte, se však Japonci nemohli splnit nepodařilo. Už začátkem celé operace jim totiž přinesl velké ztráty, když mnoho letadel přepravující výsadkáře bylo sestřeleno nebo havarovalo.⁸⁹

Po ztrátě Ormoc se silnější japonské pozice nacházely už pouze v horách v centru Leyte a na jeho východním pobřeží. Vojáci v centru bojovali a byli postupně zatlačováni americkou 11. výsadkovou divizí, která však postupovala se stejnými problémy, jaké měli vojáci na sever od Ormoc. Ke 22. prosinci 1944 se však již japonská obrana na východ od přístavu omezovala pouze na jednotky opevněné v jeskyních. Na západě ostrova a u pobřeží se postupující američtí vojáci s výjimkou Palomponu nesetkali s vážnějším japonským odporem. Toto místo bylo dobyto po čtyřhodinovém boji, jemuž předcházela námořní výsadka. Po dobytí Palomponu prohlásil generál Douglas MacArthur Leyte za osvobozené od japonské okupace, boje s regulárními oddíly císařských vojáků však trvaly až do konce roku a poslední izolované vojáky vedoucí záškodnickou činnost se podařilo zneškodnit až k 8. květnu 1945.⁹⁰

5.6 Obsazení ostrova Mindoro vojáky USA

Druhým místem, kde se Japonci setkali s americkými, se stal ostrov Mindoro, jižně od Luzonu. Generál Douglas MacArthur ho za cíl další vylovení operace vybral proto, protože si uvědomoval nevýhody plynoucí z příliš velké vzdálenosti mezi Leyte a Luzonem. Důležitými faktory byly také nepřítomnost japonské posádky na ostrově a letiště, které americké síly nutně potřebovaly, neboť na Leyte se ukázaly být nevhodné a nedostačující.⁹¹ K pozdějšímu útoku na hlavní filipínský ostrov navíc potřeboval MacArthur výchozí bod v jeho bezprostřední blízkosti a Leyte bylo od Luzonu příliš vzdálené.

Termín výsadkové operace, především naplánován na začátek prosince 1944, byl přesunut na 15. prosince z důvodu opoždění ofenzivních operací na Leyte. Ještě před samotným vylovením byl americký konvoj napaden japonskými letci a stíhači kamikaze.

⁸⁹ Cannon, Hamlin M., *Leyte: The Return to the Philippines* 305.

⁹⁰ Anderson, Charles R., *Leyte* 30.

⁹¹ Andradé, Dale, *Luzon* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1995) 5.

Poškozeny byly dvě výsadková plavidla a také křižník Nashville, na kterém exploze, vyvolané sebevražedným útokem japonského pilota, zabily 130 vojáků a zranily brigádního generála Williama C. Dunkela, který měl výsadkové operaci vést.⁹²

Generál Jamašita útok na Mindoro neočekával, což se také promítlo do průběhu vylodění. Výsadek, doprovázen silným námořním konvojem, nebyl japonskými vojáky nijak narušen. Ostrov samotný byl Američany považován za obsazený již dva dny po vylodění. Na začátku ledna 1945, v rámci manévru majících zmást japonské velení a jeho předpoklady ohledně dalšího místa útoku, byly od japonských sil vyčištěny i slabě bráněné vesnice na severozápadním pobřeží. Američané přitom mohli spoléhat na podporu filipínských partyzánů, kteří na ostrov přišli.⁹³ Ostrov Mindoro se jakožto letecká základna MacArthurovým vojákům osvědčila a brzy z něj začaly americké bombardéry a stíhací letouny podnikat nálety na Luzon, kde napadaly již značně oslabené síly císařského letectva.

⁹² MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 247.

⁹³ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 252.

6 Porážka japonských vojsk na Filipínách

Tato kapitola se bude v novat porážce japonských vojsk na Filipínách v roce 1945. Popíše pr b h vylod ní amerických sil v Lingayenském zálivu, první dny boj a americký postup k Manile. Rovn ž se bude v novat porážce japonských sil na Bataanském poloostrov a ostrov Corregidor. Dále se bude v novat osvobození filipínského hlavního m sta a boji skupin Šinbu a Šobu s MacArthurovými vojáky. Nakonec se zam í na dobývání ostrov na jihu souostroví a definitivní porážku japonských sil na Filipínách.

6.1 Americké vylod ní na Luzonu a první dny boj

Dobytí Leyte a Mindora generálovi MacArthurovi dovolilo za ít p ipravovat plány na invazi na Luzon, kde se nacházely hlavní japonské síly bránící souostroví. Generál Jamašita m l k dispozici zhruba 260 000 voják , uv domoval si však technologickou p evahu Ameri an a stejn jako MacArthur v roce 1941 byl p esv d en o nutnosti vést zpomalovací boje. P estože japonský generál správn odhadl místo amerického útoku, m ly zpo átku americké síly taktickou výhodu, nebo jejich útok byl o ekáván mnohem pozd ji.⁹⁴ Tento fakt zdá se podtrhává bojovou efektivitu kombinovaných amerických útvar a jejich p evahu nad protivníkem.

Samotnému vylod ní, naplánovanému na 9. ledna 1945, p edcházely námo ní manévry a snahy amerického armádního a námo ního letectva o zni ení co nejv tšího množství japonských letoun na Luzonu i jiných filipínských ostrovech. Japonci proti americkým plavidl m podnikali sebevražedné útoky, které byly zna n efektivní a mohly ohrozit pr b h vylod ní. Letecké úto ník proto zdvojily své snahy o zneškodn ní japonských stroj a k 8. lednu intenzita útok zna n zeslábla, což nazna ovalo blížící se kolaps císa ských leteckých sil na souostroví.⁹⁵

Za cíl výsadku vybral MacArthur stejn jako generál Honma v roce 1941 Lingayenský záliv. Místo se zdálo být strategicky nejvhodn jší, nebo místní pláže byly uzp sobené k vylod ní a železnice a cesty na centrálním Luzonu se nenacházely daleko. Útok op t vedla americká 6. armáda pod velením generála Kruegera. Samotné vylod ní z rána 9. ledna prob hlo bez problém , nebo se Japonci p ed výsadkem z v tší ásti stáhli. Potenciální odpor t ch, co z stali, zni ilo již v zárodku námo ní bombardování.

⁹⁴ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 88.

⁹⁵ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 258.

Japonská palba byla pouze sporadická, podnikli však několik útoků *tokkótai*, jimiž se podařilo poškodit některá výsadková plavidla.⁹⁶ Zásobovací systém MacArthurových vojáků se ukázal být velmi účinný a brzy po vylodění se na břeh podařilo dostat mnoho vojáků a značné množství vojenského materiálu.

Některé následujících dnů vedli Američané boje s cílem opevnit nově vytvořená předmostí a zabezpečit své pozice na Luzonu. Právě křídlo Kruegerovy armády, postupující na jihovýchod přes plánšmrem k Manile, až na ojedinělé případy na vážnější japonský odpor nenarazilo a až týden před koncem ledna se začalo setkávat se silnějšími pozicemi obránců. Vojáci obsazující oblast na severovýchod od pláží však narazili na místy velmi dobře zorganizovaný odpor. Boje nebyly nepodobné těm na Leyte, nebo vojáci generála Jamašity byli dobře opevněni a využívali systém výborně zamaskovaných bunkrů, zákopů a jeskyní. Obzvláště tvrdé boje se vedly o San Manuel, který bránil mimo jiné japonský tankový regiment. Američané zde utrpěli velké ztráty a mnoho dobyli až po několika dnech poté, co Japonci při svém protiútoků ztratili v třetině obrněnců.⁹⁷

Japoncům se naskytlapříležitost zaútočit na nekryté křídlo Kruegerovy armády. Tuto možnost však Jamašita nevyužil, nebo nevěřil v to, že by jakkoliv velký protiútok jeho vojáků mohl americké síly na Luzonu porazit. MacArthurovi vojáci proto mohli postupovat dál do vnitrozemí, jejich primárním cílem bylo dobýt letiště Clark Field a Manilu. Oblast letiště Clark Field byla prvním místem, kde japonské vojáky zaútočili klást výraznější odpor. Boje, které začaly 23. ledna 1945, se protáhly až do konce měsíce. Na konci ledna byly japonské síly donuceny urychleně ustoupit, přičemž na místě zanechaly spoustu válečného materiálu. Na dobytém letišti byla Američany následně provedena symbolická ceremonie, mající připomenout místo, kde začaly boje o souostroví v roce 1941.⁹⁸ Na severu mezitím americká vojska, čelící tvrdému odporu, pozvolna postupovaly směrem k Baligananu a Urdanetu.

Spolu s hlavním vyloděním došlo v lednu ke dvěma dalším námořním a jednomu vzdušnému výsadku amerických sil. 29. ledna 1945 se část amerických sil vylodila v provincii Zambales na severozápad od Bataanského poloostrova. Cílem tohoto výsadku bylo obsadit oblast na sever od poloostrova, zamést japonské síly v ní přisobíci a také zabránit jakémukoliv pohybu japonských vojsk na Bataan. Ještě

⁹⁶ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 259.

⁹⁷ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 262.

⁹⁸ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 269.

díve, 15. ledna, došlo k dalšímu námořnímu výsadku na jihovýchod od Manily, a 31. ledna v oblasti přistáli také parašutisté z 11. výsadkové divize. Cílem těchto vojáků byl postup na sever směrem k filipínskému hlavnímu městu. Ten se zpočátku dařilo, vojáci se nesetkávali s vážnějším odporem a byli obvykle vítáni filipínským obyvatelstvem.⁹⁹ 4. února však těsně před manilským jižním předměstím narazili na odpor, který nedokázali překonat.

6.2 Boje o Manilu

Rozkaz k urychlenému postupu k Manile vydal generál Krueger, velitel 6. armády, na konci ledna 1945. Americké bojové útvary nyní postupovaly ke hlavnímu městu co nejrychleji dovedly, přičemž tato taktika místy přinesla útočnické zisky, nebo Japonci na mnoha místech nestihli včas zničit mosty, které by americký postup zpomalily. Pro tyto účely byly zformovány různé speciální útvary.¹⁰⁰ V prvních dnech bojů se také americkým silám podařilo osvobodit zhruba 5000 civilních a válečných zajatců držených v oblasti univerzity San Antonio a v zničené Bilibid.¹⁰¹

Ve městě se vyskytovaly kombinované síly japonského námořnictva a armádní přechod. Admirál Sandžii Iwabuchi, který velel tomuto útvaru o síle zhruba 17 000 vojáků, se Manilu rozhodl bránit do posledního muže navzdory rozkazu generála Jamašity.¹⁰² Přestože MacArthur doufal v rychlé obsazení města, boje nakonec trvaly až do 3. března 1945. Japonci disponovali velmi dobře připravenými a opevněnými pozicemi, díky kterým se nijak neprojevoval fakt, že japonské námořní jednotky neznaly pozemní přechodní taktiky. Boje byly velmi tvrdé, americký postup byl navíc značně zpomalen zničenými mosty a zaminovanými ulicemi.

Obzvláště tvrdé boje se vedly o starou španělskou pevnost Intramuros, nacházející se ve městě. Bráncům Japonců udržení pevnosti zjednodušoval fakt, že generál MacArthur vysloveně zakázal vzdušné bombardování pevnosti. Bylo přesvědčeno o tom, že by nepřineslo výraznou taktickou výhodu. Nechtěl rovněž riskovat životy civilního obyvatelstva a dále ničit již tak výrazně poškozené město.¹⁰³ Japonské síly

⁹⁹ Andradé, Dale, *Luzon* 11.

¹⁰⁰ Za zmínku stojí zejména „Létající kolona“ brigádního generála Williama Chasea. Japonci netušíli jak jí elitě, skládala se totiž z motorizovaných pluků, které Jamašitovy vojáky často překvapily svou rychlostí a nenadálým útokem. Její rychlý pochod navíc obráncům znemožnil vyhodit do povětří mosty, které tak padly do amerických rukou nepoškozené a jejich ženisté je nemuseli opravovat.

¹⁰¹ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 273.

¹⁰² Andradé, Dale, *Luzon* 14.

¹⁰³ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 294.

v pevnosti dokázaly americkým útočným silám vzdorovat po celý týden, než byl jejich odpor definitivně potlačen.

11. výsadková divize 6. armády, postupující z jihu, se po poátečních problémech pozvolna probíjela vpřed a po dlouhém boji se jí podařilo dobýt Nichols Field, kde se nacházel poslední útvar japonských námořníků. 3. března 1945 se podařilo MacArthurovým vojákům zlikvidovat poslední ohnisko odporu císařských jednotek a Manila byla oficiálně prohlášena za osvobozenou.

Pestože byla evidentní snaha americké armády o nepoškození manilské infrastruktury a zachování historických budov, intenzita bojů znamenala pro Manilu zkázu a mnoho bylo z velké části zničeno. O život přišlo mnoho obyvatel, kteří se stali obětmi nejen japonských vojáků, ale také amerického bombardování. Přes všechny nesnáze však bylo manilské vítězství pro americké vojáky morální vzpruhou. Pro japonské vojáky se nejhorším důsledkem bojů o Manilu ukázala být ztráta výhradní kontroly Manilského zálivu. Teprve před koncem bojů ve městě bylo deklarováno znovunastolení filipínské vlády.

6.3 Obsazení Bataanského poloostrova a Corregidoru

Aby mohla americká vojska bezpečně využívat manilský přístav, musela nejdříve dobýt Bataanský poloostrov a ostrov Corregidor, místa posledního odporu MacArthurových vojáků před kapitulací z roku 1942. Přítomnost japonských vojáků na poloostrově totiž nejenže znemožňovala pohyb zásobovacích lodí, ale rovněž značně omezovala opravy důležitých budov v oblasti manilského přístavu.¹⁰⁴

Útvar zpočátku bojoval v hornaté oblasti na sever od poloostrova, kde se nacházely dobře opevněné japonské pozice. Ze dva týdny trvajících bojů vzešly americké síly vítězství a přeživší japonští vojáci se stáhli na Bataan, kde posílili místní obránce. Samotná obrana poloostrova se japonským vojákům jevila jako nadlidský úkol. Důvodem byl mimo jiné fakt, že Američané přecenili jejich počet a zaútočili zbytečně velkou silou.¹⁰⁵ Americký útvar navíc zaútočil ze dvou směrů najednou, část vojáků se totiž vylodila na jižním cípu poloostrova. Japonští vojáci, obklíčení vojáků postupujícími ze dvou stran a v početní nevýhodě, nedokázali klást až na výjimky efektivní odpor a 21. ledna 1945 nad Bataanem ztratili veškerou kontrolu.

¹⁰⁴ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 309.

¹⁰⁵ Andradé, Dale, *Luzon* 19.

Na Corregidor zaútočili američtí vojáci 16. února 1945, a to nejen z moře, ale také ze vzduchu, nebo na ostrov byli vysazeni parašutisté s cílem dobýt klíčovou vyvýšeninu, která komukoliv kdo ji ovládal poskytovala strategickou výhodu. Útok přecházelo mnohadenní bombardování z Bataanu a také letecké útoky, které měly zničit japonské obranné pozice. Boje o malý ostrov trvaly až do 28. února a jejich intenzita nebyla nepodobná těm v Manile. Japonští vojáci vytrvale bránili každou pozici a MacArthurovi vojáci se dostali do problémů zejména v tunelech pod ostrovem, které Jamašitovi vojáci často před dobýtím vyhazovali do povětří.¹⁰⁶ Intenzitu bojů dokládá také fakt, že drtivá většina obránců byla zabita a zajatých vojáků bylo pouze několik. Psychologický dopad vítězství amerických sil na Corregidoru byl bezesporu významný, jednalo se totiž o místo, ze kterého Filipíny generál Douglas MacArthur v roce 1942 opouštěl.

6.4 Pokračování bojů – skupina Šinbu

Přestože Manila, Bataan a Corregidor byly dobyty a Kruegerova 6. armáda byla v březnu 1945 v pozici, kdy jí japonské síly nemohly z Luzonu vytlačit, boje nebyly ani zdaleka u konce. Generál Jamašita na ostrov pořád disponoval početnými silami, které byly rozmístěny na strategických, dobře bránitelných místech. Silné a dobře opevněné pozice se stále nacházely na různých místech Luzonu, zejména v provincii Zambales, na severu ostrova nebo východně od Manily.

Právě bezpečnost Manily se zdála být pro Američany prioritou, bylo tedy rozhodnuto o útoku směrem na východ od města. Její obsazení a porážka skupiny Šinbu, pod velením generála Jokojamy a čítající zhruba 50 000 mužů, by zažehnala nebezpečí japonského protiútoku, které filipínskému hlavnímu městu neustále hrozilo. Navíc byl v Manile pociťován nedostatek pitné vody, kterou jí poskytovaly japonskými vojáky obsazené přehrady v oblasti. Jokojamovi vojáci byli rozmístěni v horách na východ a také na poloostrově Bicol.

8. března 1945, pár dní po dobytí Manily, začal obnovený americký útok, kterému přecházelo dvoudenní letecké bombardování. Již první dny bojů naznačily, že operace potrvá dlouho. Japonští vojáci tvrdě bránili každou obrannou pozici, americká vojska proto postupovaly pomalu a se ztrátami. 14. března 1945 byl navíc zabit velitel

¹⁰⁶ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 280.

útočí 6. divize, generálmajor Edwin D. Patrick.¹⁰⁷ Japonské síly op t hojn a obratn využívaly systému navzájem propojených zákop , jeskyní a navzájem se kryjících kulometných hnízd, jejichž likvidace stála MacArthurovy vojáky spoustu asu a úsilí.

Strategie útoku na dvou místech a neustálý tlak, vyvíjený vojáky USA na japonské obranné pozice však s postupem asu znamenaly pozvolný kolaps obránc . Císa ským voják m navíc problémy p sobily také etné akce filipínských partyzán . Ve druhé polovin kv tna 1945 již byly v amerických rukou p ehrady Ipo a Wawa, což umožnilo obnovit p ísun vody do Manily. Japonská obranná linie padla a vojáci byli zatla ováni na severovýchod k horám Sierra Madre, kde bojovali až do konce války, p í emž bojovali také s hladem a nemocemi.¹⁰⁸ Poloostrov Bicol Japonci nemohli ubránit dlouhodob , nebo se na n m nacházely pouze podp rné útvary.

6.5 Pokra ování boj – skupina Šobu

Nejv tší po et japonských voják však nadále z stával na severním Luzonu. Útvar pod p ímým velením generála Jamašity, zvaný skupina Šobu, byl nejpo etn jším ze všech japonských bojových útvar na Luzonu. Obsazoval strategicky d ležitá místa a disponoval dob e propracovanými obrannými strukturami. Nejd ležit jším místem, drženým Japonci, bylo bezesporu údolí Cagayan, kde se nacházela rýžová pole a které tak voják m poskytovalo stravu. Tomuto údolí se mezi vojáky íkalo „rýžová miska“.¹⁰⁹

Jelikož bylo MacArthurovým primárním cílem dobýt Manilu, k prvnímu siln jšímu americkému útoku na severu ostrova došlo až ke konci února 1945. Již od za átku se vojska USA potýkala s problémy, japonští obránci totiž m li mnoho asu na vybudování silných opevn ní, které posléze bránili s jim charakteristickou zarputilostí. P estože byli (na severu Luzonu) císa ští vojáci v po etní výhod , držel se generál Jamašita p vodního plánu, jímž bylo Ameri any co nejvíce zdržovat, a neúto il. Navíc se mu do oblasti ješt p ed americkým vylod ním poda ilo dostat velké zásoby munice, které byly dovedn ukryty v horách a poskytovaly obránc m zna nou výhodu.¹¹⁰

K prvnímu významnému americkému územnímu zisku došlo ke konci dubna 1945, kdy se MacArthurovým voják m poda ilo dobýt Baguio, p edvále né filipínské administrativní centrum. P edcházely mu mnohadenní boje, kdy denní zisky voják

¹⁰⁷ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 281.

¹⁰⁸ Andradé, Dale, *Luzon* 25.

¹⁰⁹ Andradé, Dale, *Luzon* 26.

¹¹⁰ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 285.

USA byly mnohdy zanedbatelné. Velmi tvrdé boje se vedly mimo jiné o Munoz nebo Belete. Do samotného údolí Cagayan se Američané nepodařilo probít až v polovině května. Pozdější obsazení údolí znamenalo pro japonské vojáky zkázu, neboť šlo o nejdůležitější zdroj zásobování. Kombinované útoky amerických vojsk a filipínských partyzánů také způsobili jejich komunikační a zásobovací linie, čímž postupně docházelo k vytváření izolovaných skupinek bez kontaktu se svými spolubojovníky.

Přestože boje pozvolna ztrácely na intenzitě, poslední útvar velený generálem Jamašitou útočnickým vzporoval až do poloviny srpna 1945, kdy se vzdal po vyhlášení míru mezi USA a Japonskem. Dá se tedy říci, že generál Jamašita dosáhl svého cíle. Zdržel a zameškal velkou část americké 6. armády jak nejdéle to bylo možné.¹¹¹ Japonci na Luzonu touto dobou způsobili značné problémy nedostatek jídla a vody, za což zaplatilo životem mnoho vojáků. Ze strategického hlediska však boje na Luzonu skončily již mnohem dříve, neboť všechny významné místa byly Američany obsazeny již ke konci března 1945 a přítomnost císařských námořních sil na ostrově nebyla pro Japonsko v ničem přínosná.

6.6 Boje o jižní ostrovy a porážka japonských sil na Filipínách

Japonské obranné pozice na Filipínách se neomezovaly pouze na Luzon, Leyte a Mindoro. Vojenské osádky generála Jamašity se nacházely také na jiných ostrovech, které, ať již ze strategického hlediska postrádaly důležitost Leyte nebo Luzonu, musely být dobyty pro obnovení zásobovacích tras na ostrovech. Pro generála MacArthura bylo jejich osvobození navíc otázkou prestiže – jakýkoliv výskyt japonských vojáků na Filipínách znamenal nedodržení slibu, který dal obyvatelům souostroví v roce 1942.¹¹² Úkolem dobýt ostrovy na jihu byla pověřena americká 8. armáda pod velením generála Roberta L. Eichelbergera.

Za první cíl amerických vylodění na jihu souostroví byl vybrán Palawan. Tento ostrov na jihozápadě Filipín poskytoval ovládající straně kontrolu nad námořními trasami vedoucími k indonéskému moři. Nacházely se na něm rovněž letiště. Útočníci se na ostrov vylodili 28. února 1945 po rozsáhlém leteckém bombardování a zpočátku nenaráželi na žádný odpor, japonské jednotky před nimi ustupovaly. Klíčové oblasti ostrova byly rychle dobyty a američtí vojáci se poté soustředili na boj

¹¹¹ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 579.

¹¹² Lofgren, Stephen J., *Southern Philippines* (Washington, D.C.: Center of Military History, 1996) 7.

s dezorganizovaným nepřítelem v džungli, přičemž mohli postupovat s pomocí filipínských partyzánů. Ostrov byl osvobozen ke konci března, do poloviny dubna bylo obsazeno rovněž několik menších ostrůvků v okolí.

Dalším cílem 8. armády se stal poloostrov Zamboanga na východě Mindanaa a souostroví Sulu. Na ostrov přišel partyzánský útvar plukovníka Hipolita Garmy, který držel pod kontrolou letiště, na němž často nouzově přistávali američtí stíhači.¹¹³ Vylodění z 10. března 1945 bylo pro Američany úspěchem a brzy dokázali dobýt primární cíle. Později však narazili na tvrdý odpor císařských vojáků, kteří okupovali stejné dobře připravené obranné pozice, jaké se nacházely na Luzonu nebo Leyte. Kvůli těžkému terénu nemohli útočníci nasadit tanky, americký postup byl proto značně pozdržen a až po dvou týdnech a s vydatnou pomocí partyzánů byli japonské vojáky zaháněni na útek a oblast obsazena. Ostrovy ze souostroví Sulu se podařilo 8. armádě dobýt bez větších problémů, jedinou výjimkou byl ostrov Jolo, na němž se nacházela silná japonská posádka. Američané se na ostrov vylodili 9. dubna a přestože byl ostrov pod jejich kontrolou po dvou týdnech bojů, poslední japonské jednotky byly poraženy až 10. května.¹¹⁴

Po souostroví Sulu přišly na řadu ostrovy Panay, Negros, Cebu a Dohol, nacházející se na východ od Leyte. Na Panayi přišlo značné množství filipínských partyzánů, vojáci 8. armády po svém vylodění z 8. března proto shledali velké části ostrova mimo japonskou kontrolu. Císařští vojáci před americkým postupem ustupovali a jejich útvary byly postupně oslabovány. Ke 22. březnu 1945 již nad ostrovem ztratili veškerou kontrolu.

Na Negros se vojáci generála MacArthura vylodili 29. března. Útok nepředcházelo námořní ani letecké bombardování. Americké velení se totiž domnívalo, že jelikož se na Negros nacházel relativně velký počet japonských vojáků, bylo žádoucí využít momentu překvapení.¹¹⁵ 8. armáda zpočátku postupovala rychle, Japonci však záměrně ponechali pobřežní oblasti slabě bráněné a stáhli se do hor. Američtí vojáci opatřili dobře opevněnému a odhodlanému protivníkovi, hornatý terén byl navíc posetý minovými poli a různými druhy pastí. I přes vydatnou pomoc partyzánů tak vojáci USA postupovali pozvolna a některé izolované skupinky císařských vojáků kladly útočným odpor až do konce války.

¹¹³ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 592.

¹¹⁴ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 339.

¹¹⁵ Lofgren, Stephen J., *Southern Philippines* 16.

Dobytí Cebu se ukázalo být pro útočníky nejobtížnější, na ostrov se totiž nacházelo zhruba 14 500 japonských vojáků. Již při vylodění, které proběhlo 26. března, se vojáci 8. armády dostali do vážných problémů, neboť pláže a vody bezprostředně u nich byly Japonci dovedně zamínovány, což zapříčinilo poškození prvních 10 z 15 vylodovacích plavidel a zpusobilo americkým značné ztráty.¹¹⁶ Stejně jako na Negros se však hlavní japonské síly soustředily ve vnitrozemí ostrova, kde byl vybudován propracovaný systém bunkrů a navzájem se kryjících palebných pozic. MacArthurovým vojákům se dlouho nedařilo japonské linie prorazit, až přesun posil a silný útok z poloviny dubna pro útočníky znamenal výraznější územní zisky. Japonci již poté nebyli schopni klást organizovaný odpor, avšak stejně jako na jiných ostrovech se izolované skupinky dokázaly bránit až do konce války.

Obsazení ostrova Dohol naopak pro 8. armádu nepředstavovalo vážnější problém. Vylodění z 11. dubna se neseťkalo s žádným odporem, pláže totiž byly v době útoku pod kontrolou filipínských partyzánů.¹¹⁷ Stejně jako na Panayi japonští vojáci ustupovali a k prvnímu kontaktu mezi oběma nepřátelými stranami došlo až po čtyřech dnech od vylodění. Síla císařských vojáků na ostrov byla brzy zlomena a na začátku května byl ostrov považován za dobytý, úkol eliminace izolovaných japonských „opozdílů“ byl přenechán filipínským partyzánům.¹¹⁸ Posledním místem na Filipínách, kde se nacházely organizované a silné japonské bojové útvary a kde ještě americké nezaútočily, byl ostrov Mindanao na jihu souostroví.

Na tomto ostrově, druhém největším v celém souostroví, se nacházelo 43 000 japonských vojáků. Americké museli elitní nejenom odhodlaným a dobře organizovaným císařským vojákům, ale také terénním vlastnostem ostrova, jež činily útok nesmírně obtížným. 8. armáda však mohla spoléhat na pomoc početného partyzánského útvaru pod velením plukovníka Fertiga, který čítal 24 000 mužů a kvůli nim muži byli japonští vojáci nuceni pobývat ve městech a nemohli se po ostrově volně pohybovat.¹¹⁹ K vylodění na ostrov došlo 17. a 22. dubna. Zpočátku se američtí vojáci neseťkávali s s vážnějším odporem a rychle postupovali, jeden z jejich primárních cílů byl navíc ještě před vyloděním obsazen partyzány. Velkou ztrátou pro japonské síly

¹¹⁶ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 344.

¹¹⁷ Smith, Robert R., *Triumph in the Philippines* 617.

¹¹⁸ MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 347.

¹¹⁹ Lofgren, Stephen J., *Southern Philippines* 23.

bylo dobytí Kabakanu, ke kterému se vojáci 8. armády přiblížili po ústupu na motorových
lunech a posádka vylekala natolik, že po krátkém boji utekla.¹²⁰

Ke 3. květnu 1945 již byli vojáci 8. armády v Davao City, nejdležitějším městem
ostrova. Japonští vojáci tak ztratili kontrolu nad všemi strategickými body ostrova. Ani
zdaleka však nebyli poraženi, nebo část jejich obranných pozic Američané obešli a jiné
útvary se stáhly a zaujaly pozice v horách. Intenzivní boje trvaly další dva měsíce.
Oběma stranám činila velký problém snížená viditelnost v husté vegetaci, která často
znamenala, že se vojáci obou nepřátelských stran nacházeli velmi blízko sebe, aniž by
o tom věděli. Americký postup byl velmi pomalý a ztráty na obou stranách rostly, 30.
června však byl ostrov Mindanao považován za dobytý. Stejně jako na jiných místech
Filipín však některé izolované útvary hluboko v horách kladly sporadický odpor až do
poloviny srpna.

Obecně se dá pokládat bojové akce americké 8. armády na jihu souostroví za
velký úspěch, nebo ve srovnání s boji na Luzonu splnili vojáci své cíle rychle a obecně
utrpěli menší ztráty než 6. armáda na Leyte nebo Luzonu. Japonské jednotky nebyly
schopny klást efektivní odpor a vojáci se často uchýlovali do horských džunglí, odkud
podnikali záškodnickou činnost. Generál Eichelberger, velitel 8. armády, získal za své
velení velké uznání generála MacArthura, který o něm prohlásil, že „své armádě velí tak,
jak by jí sám MacArthur chtěl vést“.¹²¹

V létě 1945 byly Filipíny oficiálně prohlášeny Američany za osvobozené a
japonské síly byly poraženy. Vojáci USA ovládali všechny ostrovy v souostroví,
navrácena byla civilní vláda. Izolované skupinky císařských vojáků, bojující v horách a
trpící hladem, nemocí a nedostatkem munice a vybavení již nemohly nastálou situaci
výrazněji ovlivnit. Souostroví začalo fungovat jako základna pro potenciální útok na
japonské ostrovy, ke kterému však nikdy nedošlo. Porážka císařských sil na Filipínách
pro Japonce znamenala nejen ztrátu velkého množství vojáků, techniky a vybavení, ale
také ztrátu námořního a vzdušného kontaktu s državami v malajské oblasti.¹²²

Faktory, které způsobily japonskou porážku, jsou v zásadě podobné těm, které
zapříčinily vítězství císařských vojáků na Filipínách v roce 1942. Obránci čelili lépe
vybavenému a dobře vycvičenému protivníkovi, který měl absolutní jak leteckou, tak
námořní převahu. Jediným rozdílem byla početní převaha Japonců. Ta však byla de

¹²⁰ Lofgren, Stephen J., *Southern Philippines* 26.

¹²¹ Cit. in.: Lofgren, Stephen J., *Southern Philippines* 26.

¹²² MacArthur, Douglas, *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific* 362.

facto vymazána bojovou strategií generála Jamašity, kdy jeho vojska neinn ekala na p íchod amerických úto ník a nep ebírala bojovou iniciativu. Tato strategie navíc, v kombinaci s japonským smýšlením a technologickou p evahou Ameri an , p inesla obránc m zna né ztráty, mnohonásobn v tší než ty, které utrp ly MacArthurovy jednotky.

Závěr

Cílem této práce bylo popsat vztah mezi Filipínami a Japonskem během druhé světové války. Práce popsal průběh vojenských konfliktů na souostroví a zamyslela se nad jejich významem a důsledky, objasnila rovněž podmínky amerického angažování se v těchto konfliktech a představena některá vybraná specifika japonské okupace Filipín.

Na závěr práce byly představeny podmínky Filipín a Japonska a také okolnosti, které vedly k vypuknutí bojů. Práce rovněž objasnila americkou přítomnost na ostrovech a také důvody, proč filipínskou vojenskou obranu řídily právě USA. Role protiváhy Japonska na souostroví spadala právě na vojáky pod velením generála Douglase MacArthura, a to zejména při osvobození ostrovů v letech 1944 až 1945.

Následně je v textu vysvětleno, jakým způsobem došlo k porážce filipínských a amerických sil na souostroví v roce 1942. Práce poukázala na faktory, které japonským vojenským silám dopomohly k vítězství, konkrétně početní a leteckou převahu a mnohem lepší disciplinovanost. Síly obránců se poprvé v historii japonských úspěchů ocitly v situaci, kdy se musely stáhnout na Bataanský poloostrov a držet obranné pozice bez možnosti převzít bojovou iniciativu.

Bylo také rozvedeno několik specifíků japonské okupace souostroví. Japonci, zejména *Kenpeitai*, se k civilnímu obyvatelstvu a válečným zajatcům chovali neobyčejně krutě. To se projevilo již při Bataanském pochodu smrti, nejvíce se však jejich postoje promítly do podmínek, v nichž žili filipínští a američtí váleční zajatci. Kombinace několika faktorů, zejména japonského pocitu nadřazenosti, komplexu méněcennosti a xenofobie zapříčinila chování, jehož důsledkem byla smrt mnoha tisíc filipínských a amerických vojáků.

V práci je rovněž rozveden konflikt, jehož výsledkem bylo osvobození souostroví od japonské okupace. Byl popsán průběh pozemních operací na Leyte a Luzonu, japonská obranná strategie a uvedeny faktory, které zapříčinily americký úspěch. Část práce se rovněž věnuje námořní bitvě u Leytského zálivu, která se ukázala být nejtěžší ve 2. světové válce a zlomila vaz japonskému námořnictvu.

V závěru je popsáno americké dobývání méně významných ostrovů na jihu souostroví a jsou také nastíněny důvody, proč vojáci generála Jamašity přišli o kontrolu nad Filipínami. Japonci, vyčerpaní dlouhou válkou na několika frontách, nemohli elitě lépe technologicky vybavenému protivníkovi a také jejich bojová strategie neumožňovala souostroví účinně bránit.

Seznam použité literatury

1. Anderson, Charles R. *Leyte*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1994. ISBN 9780160451140.
2. Andradé, Dale. *Luzon*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1995. ISBN 9780160451157.
3. Bailey, Jennifer L. *Philippine Islands: The US Army Campaigns of World War II*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1992. ISBN 9780160358791.
4. Bank, Bertram. *Back From The Living Dead*. Tuscaloosa, Alabama: Bertram Bank, 1945. Dostupné z:
<https://archive.org/details/BackFromTheLivingDeadBataan>
5. Barrows, David P. *A History of The Philippines*. Indianapolis, Indiana: The Bobbs-Merrill Company, 1905. ISBN 9780217770736.
6. Briness, Russell. *Until They Eat Stones*. Philadelphia, Pennsylvania: J.B. Lippincott Company, 1944. Dostupné z:
<https://archive.org/details/UntilTheyEatStones>
7. Cannon, Hamlin M. *Leyte: The Return to the Philippines*. Washington, D.C.: Center of Military History, 2005. Dostupné z:
<https://archive.org/details/LeyteTheReturnToThePhilippines>
8. Duus, Peter. *The Cambridge History of Japan / Vol. 6, The Twentieth Century*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. ISBN 9781139055109
9. Filip, Jiří. *Filipíny*. Praha: Institut zahraničního obchodu / TK – Pressfoto, 1982. ISBN 5914881
10. Gunnison, Royal A. *So Sorry, No Peace*. New York: The Viking Press, 1944. Dostupné z:
<https://archive.org/details/SoSorryNoPeace>
11. Lofgren, Stephen J. *Southern Philippines*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1996. ISBN 9780160481406
12. MacArthur, Douglas. *Reports of General MacArthur: The Campaigns of MacArthur in the Pacific*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1994. Dostupné z:
<http://www.history.army.mil/books/wwii/MacArthur%20Reports/MacArthur%20VI/>

13. Mason, R.H.P.; Caiger, J.G. *A History of Japan*. Revised Edition. Tokyo: Tuttle Publishing, 1997. ISBN 9780804820974.
14. Morton, Louis. *The Fall of the Philippines*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1989. Dostupné z:
<https://archive.org/details/TheFallOfThePhilippines>
15. Reischauer, Edwin O.; Craig, Albert M. *D jiny Japonska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 9788071063919. (P ekl. Labus David, Sýkora Jan)
16. Smith, Robert R. *Triumph in the Philippines*. Washington, D.C.: Center of Military History, 1993. Dostupné z:
<https://archive.org/details/triumphinphilipp00smit>